Jaargang 113. Dingsdag, 5 September 1854. No. 71.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Notificatie.

De **COMMISSARIS des KONINGS** in de Provincie *Groningen*,

Gelet hebbende op art. 11 der Wet van den 6den Maart 1852 (*Staatsblad* no. 47), tot regeling der **JAGT en VISSCHERIJ.**

Brengt bij deze ter kennis van het Publiek, dat Heeren GEDEPUTEERDE STATEN dezer Provincie, naar aanleiding van art. 11 en 15 der bovenaangehaalde Wet, bij besluit van den 31sten Augustus 1854, no. 36, hebben bepaald, dat de opening van alle geoorloofde JAGTBEDRIJVEN, bedoeld bij art. 15 der meergemelde Wet, voor zoo verre de opening daarvan niet reeds is bepaald bij besluit van Heeren GEDEPUTEERDE STATEN voornoemd, van den 12den Julij l.l., no. 26, opgenomen in het *Provinciaal blad* no. 56, wordt vastgesteld op ZATURDAG den 16den September eerstkomende.

En zal deze worden gedrukt en aangeslagen ter plaatse, alwaar men gewoon is zulks te doen en geïnsereerd worden in de *Groninger* en de *Provinciale Groninger Couranten* en in het *Provinciaal Blad.*

Aldus gedaan in het Provinciehuis te *Groningen*, den 2den September 1854.

De Commissaris des Konings voornoemd:
I. A. VAN ROIJEN.

Afkondiging.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat door den Raad dier Gemeente, in zijne Vergadering van den 22sten Julij 1854, na bekomene magtiging van Gedeputeerde Staten van de Provincie *Groningen*, en in gemeenschappelijk overleg met het Bestuur van de Gemeente *Grijpskerk*, is vastgesteld de navolgende **Verordening:**

De Raad der Gemeente *Groningen*, —

Gezien het Koninklijk besluit van den 21sten Augustus 1818 *Staatsblad* no. 33);

Overwegende, dat het belang der Gemeente *Groningen* medebrengt, dat een vast Beurtveer worde opgerigt tusschen *Niezijl*, gemeente *Grijpskerk* en *Groningen;*

Overwegende, dat het Gemeentebestuur van *Grijpskerk* zich bereid heeft verklaard tot eene gemeenschappelijke regeling van dit Beurtveer;

Heeft, na bekomen magtiging en onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten der Provincie *Groningen*, en in gemeen overleg met het Bestuur dier Gemeente, besloten als volgt:

Er zal een vast Beurtveer tot vervoer van Personen en Goederen bestaan tusschen *Niezijl*, gemeente *Grijpskerk* en *Groningen*, en wordt mitsdien het hiernavolgend **Reglement en Tarief van Vrachtloonen** vastgesteld:

Reglement en Tarief van Vrachtloonen voor de Volks- en Vrachtschuit, varende van *Niezijl* op *Groningen*, *vice versa.*

Art. 1. Dit Veer zal worden bevaren met eene goede overdekte en digte schuit, geschikt om personen en goederen veilig, droog en welbewaard te vervoeren, en voorzien van eene bekwame roef met genoegzame zitplaatsen ter behoorlijke breedte, alles ten genoegen van Burgemeester en Wethouders der Gemeenten *Groningen* en *Grijpskerk.* De schuit zal deswege niet eerder in de vaart mogen gebragt worden, dan nadat de ondernemer door Burgemeester en Wethouders van *Groningen* en van *Grijpskerk* is erkend en de schuit door Burgemeester en Wethouders der beide Gemeenten is goedgekeurd en daarvan schriftelijk bewijs aan den ondernemer is gegeven.

Art. 2. De schuit zal ten minste eens in het jaar van wege de Burgemeesters der beide Gemeenten worden nagezien; alle alsdan aan dezelve bevonden wordende gebreken zullen onverwijld van wege de schippers moeten worden hersteld.

Art. 3. De schuit zal door de schippers zelve moeten bevaren worden en voorts met een' of meer bekwame knechten, indien aan de Burgemeesters der beide Gemeenten mogt voorkomen, dat het belang en de behoefte van de dienst zulks vereischen. In geval van ziekte of andere verhindering, zullen de schippers hunne dienst door een' geschikten persoon doen waarnemen, daartoe door de Burgemeesters van de beide Gemeenten goedgekeurd. In geval van plotseling opkomende verhindering beschikt de Burgemeester der Gemeente waar de schuit zich bevindt.

Art. 4. De schippers en hunne knechten zullen zich moeten onthouden van dronkenschap en in de bediening van het veer een ieder bescheiden moeten bejegenen.

De pakgoederen zullen zoodanig moeten worden geplaatst, dat de reizigers daardoor niet gehinderd worden.

Art. 5. De schippers zijn verantwoordelijk voor de goede overkomst der aan hen toevertrouwde goederen, en voor alle handelingen van hunne knechten, gedurende den tijd, dat zij bij hen in dienst zijn, en van de in art. 3 bedoelde personen.

Art. 6. De schuit zal bij open water ten minste tweemaal in de week varen, te weten des Dingsdags en Vrijdags, telkens des morgens te vijf en een half uur van *Niezijl*, en van *Groningen* op dezelfde dagen des namiddags te drie uur; doch van den 1sten December tot den 15den Februarij des namiddags te twee uur.

Art. 7. De schippers zijn gehouden de reis ten allen tijde met den meesten spoed voort te zetten, en zullen niet mogen aanleggen of zich onderweg ophouden, langer dan tot lossen en laden of tot verpoozing van het paard noodig is. In allen gevalle zal de schuit ten laatsten des morgens te negen uur te Groningen moeten aankomen en des avonds te acht uur te *Niezijl* terug moeten zijn, gevallen van volstrekte onmogelijkheid alleen uitgezonderd, ter beoordeeling van den Burgemeester der plaats, alwaar de schuit te laat mogt aankomen.

Art. 8. Bij besloten water zullen de schippers verpligt zijn te zorgen, dat telkens des Dingsdags en des Vrijdags een hunner op de best mogelijke wijze van *Niezijl* naar *Groningen* en terug reize, ten einde de bestellingen te doen en draagbare goederen en pakketten te vervoeren en te bezorgen; in dat geval zal het dubbel der vrachtloonen, bij het hierachter gevoegd tarief bepaald, worden betaald. Wanneer het ijs sterk genoeg is, ter beoordeeling van den Burgemeester van *Grijpskerk*, zullen zij de reis doen met eene of meer sleden, onder genot van de helft boven het gewoon vrachtloon.

Art. 9. Gedurende het laden of lossen zal de schipper of zijn knecht altijd bij de schuit moeten tegenwoordig zijn.

Art. 10. De vaste aanleg- en losplaats van deze schuit zal zijn te *Groningen* buiten de Apoort, ter plaatse door de bevoegde magt aan te wijzen, en te *Niezijl* op zoodanige plaats, als door den Burgemeester van *Grijpskerk* zal worden aangewezen.

Art. 11. De schippers zullen, indien zulks gevorderd wordt, verpligt zijn om voor de goederen of penningen, hun ter vervoering van *Niezijl* naar *Groningen* of omgekeerd, of in tusschen beiden gelegen plaatsen ter hand gesteld, een blijk af te geven. De Commissaris der Trek- en Veerschepen buiten de Apoort te *Groningen* wordt belast, indien zulks wordt verlangd, met het aanteekenen der goederen en penningen, die van daar met deze schuit worden verzonden, alsmede met het afgeven van een blijk daarvan aan de verzenders, die zulks mogten verlangen, telkens tegen betaling van twee en een halve cent.

Pakjes en andere kleine draagbare goederen zullen zoodra mogelijk na de aankomst van de schuit ter bestemde plaats, aan het adres moeten worden bezorgd, en omtrent alle andere goederen zal ten spoedigste van derzelver aankomst aan de belanghebbenden kennis worden gegeven.

Art. 12. Bij het varen van of naar *Groningen*, en in het voorbijvaren van andere schepen en trekschuiten, zal de schipper zich gedragen naar de daaromtrent op de trekveren tusschen *Groningen* en *Stroobos* bestaande gebruiken en bepalingen.

Art. 13. Een afschrift van dit Reglement, met het daarbij gevoegd Tarief, zal ten allen tijde aan boord van de schuit, ter inzage van een ieder, voorhanden zijn.

Art. 14. De schipper zal niet meer vrachtloon mogen vragen, dan in het hierachter gevoegde Tarief is bepaald.

Bij verschil hierover zal de schipper de beslissing opvolgen van den Burgemeester der plaats, waar het geschil bestaat.

Art. 15. De overtreding van eene der bepalingen van dit Reglement, voor zoo verre daartegen niet voorzien is door eene algemeene Verordening, zal worden gestraft met eene boete van een tot drie gulden.

Art. 16. Burgemeester en Wethouders van iedere Gemeente hebben, onverminderd de bij dit Reglement bepaalde boete, in geval van klagte over dronkenschap of ongeschiktheid der schippers, en in het algemeen over de slechte bediening van het Veer, de bevoegdheid den schipper in zijne bediening te schorsen.

Bij gelijke klagte over het gedrag der knechten, zullen de schippers kunnen worden gelast, zich van betere knechten te voorzien.

Art. 17. De Besturen van de Gemeenten *Groningen* en *Grijpskerk* behouden aan zich het vermogen, dit Reglement onder hoogere goedkeuring zoodanig te wijzigen en te veranderen, als zij in het gemeen belang nuttig en geraden zullen achten.

Art. 18. Het Bestuur van elke der beide Gemeenten *Groningen* en *Grijpskerk* is bevoegd, de erkenning van den ondernemer in te trekken en dit Beurtveer ten opzigte van zijne Gemeente geheel te doen vervallen.

TARIEF VAN VRACHTLOONEN.

Voor Personen:

Een persoon van *Niezijl* naar *Groningen* of omgekeerd:
In de roef..... *f* 0.30.
In het ruim.... - 0.20.
Idem als voren beneden de 12 jaren:
In de roef..... *f* 0.15.
In het ruim.... - 0.10.
Idem als voren beneden de 3 jaren vrij.

Voor Goederen:

Appels, peren, knollen, aardappels en wortels, (met bijlevering der zakken), per mudde..	*f* 0,12½
Afgeval, een zak.	- 0,10.
Beddegoed, een stel.....	- 0,60.
Gedeelten naar evenredigheid.	
Bezems, p. bos (rijzen)..	- 0,05.
Biezen, voor stoelmakers, per bos........	- 0,05.
Big of speenvarken (een)	- 0,10.
Bier en azijn:	
p. 100 kan..........	- 0,30.
p. 40 kan...........	- 0,15.
p. 20 kan....... ...	- 0,10.
p. 10 kan...........	- 0,05.
Bokkings, per stroo zonder brief............	- 0,05.
Boter:	
¼ ton...............	- 0,20.
⅛ ton...............	- 0,15.
1/16 ton...............	- 0,10.
eene gewone mand.....	- 0,05.
Brood, per zak.........	- 0,10.
Cement, per mudde....	- 0,20
Contanten, per 100 gulden, los geld.........	- 0,20.
Idem, idem, verzegeld..	- 0,15.
Idem, boven de 100 guld. voor ieder 100 gulden meer..............	- 0,10.
Cichorei, p. 50 Nd. pd.	- 0,20.
Idem, mindere hoeveelheid dan 25 Ned. pd..	- 0,10.
Corinten, per 50 Nd. pd. (zie krenten)...	- 0,20.
Couranten:	
Een geheele jaargang van eene courant.....	- 1,00.
Een geheele jaargang van twee of meer couranten, te zamen in één' omslag..........	- 1,50.
Draagmand (eene geslotene), gebruikt door kramers en gepakt met goederen	- 0,20.
Dranken (sterke), wijn, likeuren en andere vochtwaren, bij dit tarief niet vermeld:	
per stukvat, pl. m. 600 a 650 kan...........	- 1,25.
per okshoofd of 220 kan	- 0,60.
„ „ „ 100 „	- 0,30.
„ „ „ 50 „	- 0,20.
„ „ „ 40 „	- 0,15.
„ „ „ 20 „	- 0,10.
„ „ „ 10 „	- 0,05.
40 kan op fleeschen...	- 0,30.
20 „ „ „	- 0,20.
10 „ „ „	- 0,10.
Egge of eide...........	- 0,20.
Fusten (ledige):	
een fust van de grootste soort, stukvat........	- 0,60.
kleiner, zoogenaamde pijp.................	- 0,30.
idem, halve pijp of okshoofd............	- 0,30.
idem, zoogenaamd aam	- 0,20.
idem, Ned. vat......	- 0,20.
idem, half aam.......	- 0,15.
idem, half Ned. vat..	- 0,10.
idem, kleiner fust....	- 0,05.
Garen, een zak........	- 0,10.
Gest, per pakje........	- 0,05.
Glas, per kist.........	- 0,30.
Gerst en Boekweit, per mudde..............	- 0,10.
Gort, per mudde.......	- 0,10.
Idem, per 75 Ned. pd..	- 0,10.
Granen en peulvruchten, met inbegrip der zakkenhuur:	
tarwe, rogge, aveelzaad, kool- en mosterdzaad, per mudde.....	- 0,10.
erwten en boonen, per mudde..	- 0,10.
Groenten, per mand....	- 0,15.
Grafsteen (een heele zerken), liggende........	- 2,00.
Haver, per mudde......	- 0,07½.
Haardsteentjes, per 100	- 0,10.
Haas (een).............	- 0,10.
Haring, teer en pek, p. ton	- 0,30.
Idem, een klein vaatje..	- 0,05.
Hennep, per pak.......	- 0,05.
Hout (gesneden), per gulden waarde..........	- 0,05.
Idem (ongesneden), idem	- 0,05.
Huiden:	
natte koehuiden, p. stuk	- 0,10.
kalfs- en schapenvellen, per stuk............	- 0,05.
Huisraad en meubelen:	
een kabinet (groot eiken)..............	- 2,00.
kleiner idem.........	- 1,00.
kabinet (groot vuren)..	- 0,50.
kleiner idem.........	- 0,25.
pulpitrum, secretaire, ieder...............	- 0,80.
kastklok (staande)....	- 1,50.
halve kastklok.......	- 0,50.
gewone klok	- 0,30.
eene trek- of ladetafel..	- 0,50.
eene tafel...........	- 0,20.
een spiegel (groote)...	- 1,00.
dito kleiner.........	- 0,30.
eene kagchel.........	- 0,30.
stoelen, per stuk.....	- 0,05.
een kinderstoel.......	- 0,15.
een ledekant.........	- 0,40.
eene wieg...........	- 0,15.
een kinderwagen......	- 0,15.
Kaas, per 50 Ned. pd..	- 0,15.
Idem, één....	- 0,05.
Idem, meer dan een naar de zwaarte.	
Kalk, per mudde......	- 0,10.
Kandij, per pot........	- 0,10.
Ketels, p. dozijn.......	- 0,30.
Idem, p. stuk...... ..	- 0,05.
Kalf (een vet)...........	- 0,40.
Katoen, eene baal......	- 0,50.
Klaverzaad, per mudde..	- 0,25.
Klompen of holschen, per dozijn............	*f* 0,05.
Koek, per kist.........	- 0,30.
Koeken (raap- of lijn-), per duizend..	- 1,25.
Koeken, per 100.......	- 0,20.
Koffij, suiker, rozijnen en tabak, p. 50 Nd. pd..	- 0,20.
Gedeelten naar evenredigheid.	
Kool, per 100 stuks....	- 0,50.
Idem, (kleinen) p. 100 stuks...............	- 0,25.
Krenten:	
eene boot............	- 1,50.
eene halve..........	- 0,80.
eene vierde	- 0,40.
Mindere hoeveelheid:	
bij 50 Ned. pd.......	- 0,20.
van 25 tot 50 Nd. pd.	- 0,15.
beneden de 25 N. pd.	- 0,08.
Laarzen of schoenen, het paar................	- 0,05.
Laken of lijnwaad, p pak	- 0,20.
Meer dan gewone grootte naar evenredigheid.	
Leer, eene rol of pak...	- 0,10.
Linnen, een groot stuk..	- 0,30.
Idem, een zak.........	- 0,20.
Idem, eene rol........	- 0,15.
Lood- of krijtwit, p. 50 N. pd...............	- 0,15.
Lood, p. 50 N. pd.....	- 0,10.
Lijnzaad, eene ton.....	- 0,20.
Idem, p. mud.........	- 0,10.
Manden:	
een gewone braskorf..	- 0,10.
Grootere of kleinere dito naar evenredigheid.	
Een toegemaakt mandje	- 0,05.
Meel, p. 50 N. pd....	- 0,10.
Noten, eene baal.......	- 0,20.
Olie en traan:	
p. 100 kan..........	- 0,25.
p. 40 of 50 kan.....	- 0,15.
p. 20 kan...........	- 0,10.
p. 10 kan...........	- 0,05.
Pakje, ben. de 5 N. pd.	- 0,05.
Pannen, p. 1000.......	- 2,50.
Papier, p. riem........	- 0,05.
Patrijzen, tot 10.......	- 0,15.
Platen en pannekoekspannen, 100 N. pd......	- 0,30.
Pannekoekspan (eene)...	- 0,05.
Ploeg (een)............	- 0,20.
Pek (zie haring).	
Potasch en weedasch, p. 50 N. pd............	- 0,20.
Idem id., minder dan 25 N. pd..............	- 0,10.
Potten (ijzeren), p. 100 N. pd...............	- 0,50.
Pijpen, p. mand.......	- 0,05.
Rijtuigen:	
een kapwagen........	- 1,80.
een boerenwagen... ..	- 1,00.
eene chais...........	- 1,00.
eene wipkar.........	- 0,30.
Schaap (een levend)....	- 0,15.
Slijpsteenen:	
boven 1 N. el diameter	- 1,00.
van 1 Ned. el diameter	- 0,75.
van 7 palmen........	- 0,40.
kleinste soort.........	- 0,10.
Smeerraaizaad, p. mud.	- 0,10.
Siroop, p. 100 N. pd...	- 0,30.
Idem, p. 50 N. pd. of daarbeneden..........	- 0,15.
Spek (droog), p. 50 N. pd.................	- 0,15.
Idem (nat), een geheel varken of minder, tot een half.............	- 0,40.
Spijkers (mand met) van 50 tot 100 N. pd....	- 0,30.
Idem idem, van 25 tot 50 N. pd.........	- 0,15.
Steen, verschillende soorten:	
baksteen, per 1000...	- 1,50.
mopsteen, per 1000...	- 1,25.
drieling, per 1000....	- 1,00.
kleine steentjes, p. 1000	- 0,75.
steengoed, eene mand	- 0,20.
idem, een worp......	- 0,02½.
Stijfsel, blaauwsel en lakmoes, 50 Nd. pd. of daar beneden..........	- 0,15.
Teemsen, per dozijn....	- 0,15.
Thee, per kistje..... ..	- 0,40.
Idem, per half kistje....	- 0,20.
Idem, per kwart kistje of minder..............	- 0,10.
Teer, als bij haring vermeld.	
Trom, eene met goud of zilver............ ...	- 0,20.
Idem, eene met goederen	- 0,10.
Uijen of siepels, p. mud	- 0,12½.
Idem, per rist.........	- 0,05.
Varken (een levend)....	- 0,40.
Vegers of kwasten (gewone), p. bos........	- 0,05.
Verfstoffen, per 50 N. pd.	- 0,15.
Vleesch v. 25 tot 50 N. pd.	- 0,20.
Idem, meerdere hoeveelheid p. 50 N. pd.....	- 0,15.
Idem, mindere hoeveelheid	- 0,10.
Vloeren, per 1000.......	- 1,50.
Vruchten, als kersen, aalbessen, pruimen, enz., per mand............	- 0,10.
Wol, de 100 N. pd....	- 0,30.
Idem, een gewone zak..	- 0,10.
IJzer, per 50 N. pd....	- 0,10.
Zeep:	
de ton of 120 pd.....	- 0,40.
de halve ton.........	- 0,20.
de vierde ton........	- 0,10.
mindere hoeveelheid..	- 0,05.
Zout, de 50 N. pd......	- 0,15.
Idem, de 25 N. pd. of daar beneden.........	- 0,05.
Zuiglam (een).........	- 0,10.
Zwartsel (eene ton), per gulden...............	- 0,10.
Idem, kleinere hoeveelh.	- 0,05.

Voor goederen in dit Tarief niet genoemd, zal de vracht berekend worden naar derzelver zwaarte en omvang, en zoo veel mogelijk naar de vracht, bepaald voor meer of min soortgelijke hierin vermelde goederen. Voor personen en goederen bestemd naar *Groningen*, zal de halve vracht worden betaald, wanneer zij te *Enumatil* of tusschen *Enumatil* en *Groningen* worden ingenomen; voor die bestemd naar *Niezijl*, wanneer zij worden ingenomen te *Enumatil* of tusschen deze plaats en *Niezijl*.

Gedaan te *Groningen*, ter openbare Raadsvergadering van den 22sten Julij 1854.

De Burgemeester: (get.) J. SLOT.
De Secretaris: (get.) HORA SICCAMA.

Zijnde deze Verordening aan de Gedeputeerde Staten van *Groningen* medegedeeld, blijkens hun besluit van den 24sten Augustus 1854, no. 65, bij welk besluit zij is goedgekeurd.

En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, den 5den September 1854.

De Burgemeester: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij enkele inschrijving aan te besteden:

1. Het **LEVEREN** en **LEGGEN** van eene **HARDSTEENEN STOEP, ENZ.**, aan de Noordzijde van het Raadhuis.
2. Het **VERWEN, ENZ.** van het Collectehuis.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS-BOUWMEESTER.

De op Zegel geschreven Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig de algemeene Voorwaarden, moeten vóór of uiterlijk op WOENSDAG den 15den September 1854 aan het Raadhuis worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele Toewijzing aan de laagste Inschrijvers, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op DONDERDAG den 16den September 1854, des voormiddags te 10 uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 4 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat in de maand OCTOBER of NOVEMBER e.k., op nader te bepalen dag, door den RENTMEESTER van de STADS VEENEN en TER APEL, ten overstaan van eenen NOTARIS, onder hunne nadere goedkeuring, te *Ter Apel*, publiek, voor den tijd van zes jaren, **te huur** zullen worden aangeboden, de navolgende **BEHUISDE PLAATSEN,** staande en gelegen te *Ter Apel* en *Ter Haar*, t.w.:

te *Ter Apel*:

de 1ste ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 15 B. Bouw-, 6 B., 50 R. Hooi- en 19 B. Weiland;

de 2de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 20 B. Bouw-, 15 B. Hooi- en 17 B. Weiland;

de 3de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 20 B. Bouw-, 17 B. Hooi- en 20 B. Weiland;

de 4de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 15 B. Bouw-, 9 B. Hooi- en 20 B. Weiland;

de 5de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 19 B. Bouw-, 15 B. Hooi- en 18 B. Weiland;

de 6de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 13 B. Bouw-, 14 B. Hooi- en 18 B. Weiland;

de 7de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 10 B. Bouw- en 22 B. Hooiland, waaronder ongecultiveerde grond;

de 8ste ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 12 B. Bouw- en Hooiland;

de 9de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 16 B. Bouw-, Hooi- en Weideland.

te *Ter Haar*:

de 1ste ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 14 Bouw-, 11 ½ B. Hooi- en 39 B. Weiland, waaronder ongecultiveerde grond;

de 2de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m.

9 B. Bouw-, 10 B. Hooi- en 37 B. Weiland, waaronder ongecultiveerde grond;

de 3de ERVE, bestaande in de Behuizing c.a. met pl.m. 9 B. Bouw-, 7 B. Hooi- en 27 B. Weiland, waaronder ongecultiveerde grond;

benevens 119 losse perceelen **ONBEHUISDE LANDERIJEN**, waaronder pl.m. 36 perceelen Bouwland, te zamen groot 60 Bunders;

27 perceelen Hooi- en Weiland, te zamen groot 113 Bunders;

50 perceelen Gronden, te zamen groot 221 Bunders;

en 6 perceelen Hooi- en Weiland, te zamen groot 13 Bunders, gelegen in de markte van *Rooswinkel*, terwijl bovendien nog jaarlijks pl.m. 78 B. **TOPGRAS** en **NAWEIDE** zullen worden gepresenteerd.

Voorloopige inlichtingen zullen van heden af te bekomen zijn ten KANTORE van opgenoemden RENTMEESTER te *Groningen*.

GRONINGEN, 4 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*,

In aanmerking nemende, dat er in het tegenwoordig jaargetijde, en uit hoofde van de sedert eenigen tijd plaats gehad hebbende buitengewone droogte, voorzorgen dienen te worden genomen ter bevordering der gezondheid;

Overwegende dat **zindelijkheid** een der voornaamste behoedmiddelen is tegen het ontstaan en de verspreiding van **Ziekten**, en dus het rein houden van de **Gebouwen** en van de **Straten, Goten, Riolen enz.** zeer is aan te bevelen, alsmede dat het gebruik van **ongezond voedsel** en **onrijp ooft** zorgvuldig behoort te worden vermeden;

Gelet op art. 78 van het Reglement van Politie;

Hebben besloten:

1) te bepalen, dat binnen **acht dagen na heden** door de Ingezetenen, die zulks aangaat, de **Wanden** tusschen de **Huizen** in deze Gemeente zullen moeten worden geschoond;

2) de Ingezetenen aan te bevelen om **reinheid** en **zindelijkheid**, zoo **binnen** de **Gebouwen** als daar **buiten**, voor zoo ver dit aan hunne zorg is opgedragen, in acht te nemen;

3) de Ingezetenen welwillend te waarschuwen tegen het gebruik van **ongezond voedsel** en **onrijp ooft**, met aanmaning om zich ook bij het gebruik van de **onschadelijkste eetwaren of drank**, zorgvuldig van onmatigheid te onthouden.

GRONINGEN, 4 September 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BESTUUR DER DOMEINEN.

Op DONDERDAG den 7den September 1854, des voormiddags precies te 10 uur, zullen, in het ARSENAAL te *Groningen*, in het openbaar en om kontant geld, verkocht worden: Onderscheidene aldaar aanwezige **ONBRUIKBARE GENIEGOEDEREN**, bestaande in HOUT, BENTHEIMER STEEN, ZINK, KOPER, POORTBELLEN, VLOEREN, eene groote partij DAKPANNEN, VELDKEIJEN en OUD GESLAGEN IJZER; zullende alles daags te voren te zien zijn in den voormiddag van 10—12 uur.

De Ontvanger:
POSTER.

RAADSVERGADERING,

Dingsdag den 5den September 1854, des avonds te 7 uur.

(*Zie de Nieuwstijdingen enz. in 't Bijvoegsel.*)

INGEZONDEN STUKKEN.

Spreuken 26 : 5.

No you not, master, to some kind of man
Their graces serve them but as enemies?
As you like it.

M. de R.!

Na den zoo gunstigen afloop van de jongste feestviering ter gedachtenis van Groningens heugelijke verlossing in 1672, heb ik er niet toe kunnen besluiten, om reeds zoo onmiddelijk daarop eene met betrekking daartoe onaangename zaak te behandelen, anders toch ware dit mijn schrijven U reeds voor Uw nummer van heden geworden.

Borgen, echter, gij weet het, is geen kwijtschelden.

Met leedwezen dan heb ik in uw nummer van den 29sten j.l. een artikel gelezen, ten opschrift hebbende: *Hoe men te Groningen feest viert!* waarop dan tot motto eene spreuk volgt in de Latijnsche taal, die, de spreuk, namelijk, naar het mij voorkomt, het karakter van het geheele stuk niet onaardig parodiëert. Dat de schrijvers (want het is het product van de vereenigde krachten van een drietal geniën, waarmede wij hier te doen hebben) geleerde bollen zijn, bewijzen zij door er later ook nog wat Fransch onder te mengen en bovendien nog door een citaat uit een onbekend dichter.

Wij, die niets minder dan geleerd zijn, — schoon wij er, nu de schrijvers ons er eenmaal in zijn voorgegaan (en ziehier het gevaarlijke van slechte voorbeelden), bij wijlen, even als zij, misschien den schijn van zullen aannemen, — wij hebben ons, M. de R., er bitter over geërgerd (en velen tot ons), dat van dezelfde stad, waaruit nog niet zoo heel lang geleden een krachtig protest uitging tegen zekere laffe aardigheden van een ander Nederlandsch geleerde, thans een zoo zouteloos relaas moest uitgaan ter gelegenheid van eene historische herinnering, die evenzeer onze hoogachting verdient, als die andere historische feiten, door dien anderen geleerde op zoo jammerlijke wijze ten prooi zijn gegeven aan de bespotting van valsch vernuft en bedorven smaak. Niet waar? Waren de schrijvers van 't artikel in de *Gron. Cour.* niet met dezelfde manie, om tot elken prijs aardig te willen zijn, behebt geweest, hun beter gevoel zou hen er van hebben teruggehouden, naar aanleiding van zulk eene zaak, als dat onschuldige kalfsvleesch, onder zoodanige omstandigheden, als de feestelijke herinnering van Groningens ontzet, zulk een artikel te schrijven. Om zoo iets te kunnen doen, moet men zelf al vrij kalverachtig zijn uitgevallen.

't Is waar, men heeft getracht de pil eenigzins te vergulden, maar dat deed ook die andere geleerde, die zijne droevige figuren en nog droeviger bijschriften tot het historisch onderwijs voor de jeugd wilde bestemd hebben. Het ontzet, zeggen de schrijvers, is, wij erkennen het gaarne, eene feestviering waardig; ja, we zijn ook zeer groote voorstanders van feestelijke gelegenheden, 't doet er niet toe naar aanleiding waarvan. Maar —

Ja, beste lezers, we wilden u en ons met deze zaak niet gaarne langer bezig houden dan wel noodig is, en daarom zullen we het *maar*, zooals wij dat in het bewuste artikel aantreffen, maar zeer kort zamenvatten. De schrijvers dan laten het niet blijven bij een schaterlach over de zeker ietwat zotte mededeeling van die vette kalveren; — hadden ze dat toch gedaan, we hadden het, schoon ook dan nog noode, met stilzwijgen kunnen voorbijgaan; — maar ze vinden in die mededeeling eene gereede, misschien gewenschte, aanleiding, om eene, naar het ons voorkomt, *would-be* geestige kritiek van het door de commissie voor de feestviering ontworpen programma te leveren; nadat echter vooraf zoo in 't voorbijgaan nog een wonderlijke uitval (aanval?) tegen ONZE *weergalooze* schutterij wordt gerigt. De schrijvers vinden voorts beide, het *bezigtigen der bewaarscholen* en het *onthaal der kinderen*, kinderachtig, nl. voor groote menschen (zooals b.v. de schrijvers?). Al wat daar dan nog wordt bijgevoegd, den tweeden uitval tegen de *nooit volprezen* schutters er bij inbegrepen, achten wij geen afschrijven, veel min eene uitvoerige wederlegging waard. Slechts dit dus. Op een dag, waarop men gedachtenis viert van de groote daden van het voorgeslacht, is het onzes erachtens zeer eigenaardig, dat men wijst op de nuttige inrigtingen, die het nageslacht heeft kunnen daarstellen onder de weldoende schaduwen van den door de vaderen geplanten en met hun bloed gevoeden vrijheidsboom. En het onthaal der kinderen? Waarlijk, men moet wel zeer zwartgallig zijn, om zich aan zoo iets te kunnen, te durven ergeren! Zelfs BILDERDIJK, die soms toch al vrij zwart zag, roept ergens uit:

„Strooi de dartelende jeugd,
Rozen op haar paden,
Laat de volle schaal der vreugd
't Schuldloos hart verzaden!
— — — — — — — — — — —
Lieve, dierbre, jonge tijd,
't Wiegjen pas ontwassen,
Als het hart zich niets verwijt,
Schrapen kent noch tassen;
— — — — — — — — — — —
Smaak de zoetheid van uw lot,
Vier die zuivre weelde bot;" enz.

De schrijvers mogen zich er dan al over bejammeren, en klagelijk uitroepen: »De ouden, de bedaagden kunnen thuis blijven; de jongelieden moeten maar zien zich te amuseren," enz. Wat ons betreft, wij verheugen ons er over, dat men ook bij deze feestelijke gelegenheid weder, even als reeds zoo menigmaal voor dezen, de *kleinen* niet heeft vergeten. Wie op die onnoozelen afgunstig is, voorwaar, hij draagt geen goed hart in den boezem rond!

Van al wat daar dan verder nog volgt, want er blijft van 't gansche programma bitter weinig ongeschonden, achten we het ten eenenmale overbodig notitie te nemen, als te flaauw, om er van te spreken; behalve, dat we het met de schrijvers *eens* zijn, dat de Maandag en Dingsdag misschien wel zoo geschikt zouden geweest zijn als de Zaturdag en Maandag. Wij moeten er echter bijvoegen, dat het programma lang genoeg vooraf is bekend geweest, dat de heeren X. Y. Z. met hunne welwijze aanmerkingen uit den hoek hadden kunnen komen. Thans was deze hunne aanmerking, even als ook al de overigen (de gegrondheid overigens in het midden gelaten), inderdaad mostaard na den maaltijd (dien men anders, misschien den mostaard n.l., bij het hun zoo ergerlijke kalfsvleesch had kunnen gebruiken, en welligt ware dan in hun artikel meteen ook niet, gelijk thans, het zout vergeten, wat in het warme jaargetijde, wanneer er sprake van vleesch is, in elk geval onvergefelijk mag heeten).

En dan: »liever dan muzijkfeest en harddraverijen, een grootsch, een prachtig vuurwerk!" — Och, ja, zoo'n vuurwerk hadden wij en gewis velen met ons ook wel willen zien! Maar — nog daargelaten dat men daarvan den ganschen lieven langen *dag* niets heeft, dan 't schoone vooruitzigt, moeten we er wijders ook nog bij opmerken, dat het in den regel bijster kort duurt, en daarentegen eene uitgave vereischt, die de heeren X. Y. Z. er hoogstdenkelijk wel niet voor zouden over hebben, vooral niet, wanneer zij b. v. eens hunne inschrijvingen (want zij *zijn* inschrijvers, noemende zich echter kluchtig genoeg *teekenaren*), naar evenredigheid hadden moeten verhoogen.

En alsnu heel de rest latende voor 't geen het is, en er alleen nog maar bijvoegende, dat het artikel in die *lucifers*, die niet onder de onschadelijke vuurwerken zouden zijn begrepen, het toppunt van fijne, bijtende scherts, van den echten *humor* bereikt, willen wij eindigen met eene aanhaling uit het opstel van de heeren teekenaren X. Y. Z. zelven. „*Leve de commissie der feestviering!*" — die zich overigens, de Commissie, wel te verstaan, ook nog moge troosten, indien zij n.l. nog troost mogt noodig hebben, met de bekende woorden van SCHILLER: „*Vielen gefallen ist schlimm.*

GRONINGEN, 1 Sept. 1854. H. I. V.

Letternieuws.

Het Mundomotorium. Beschrijving en gebruik van een toestel, geschikt om de bewegingen der hemelligchamen en de daardoor ontstaande verschijnselen, aanschouwelijk voor te stellen, door Dr. W. GLEUNS, JR. Te Groningen, bij J. OOMKENS, J.ZOON. 1854.

In welke opzigten men ook, met betrekking tot het onderwijs in de natuurkundige wetenschappen, moge verschillen, daarover is men het wel eens, dat hierbij eene aanschouwing van de voorwerpen der studie niet kan gemist worden. Aan de overtuiging dezer noodzakelijkheid is het dan ook zeker toe te schrijven, dat men bij alle goede inrigtingen van onderwijs in die wetenschappen maatregelen heeft genomen, om de verklaring steeds van eene beschouwing der voorwerpen zelve te doen vergezeld gaan. Zoo zijn er, ten dienste van de beoefenaren van natuur- en scheikunde, kabinetten en laboratoria opgerigt, welke den leergierige in staat stellen, zelf te zien en zelf te onderzoeken. Voor de delfstof-, plant- en dierkundigen bestaan er musea en plantentuinen, welke hun de voorwerpen hunner studie ter beschouwing aanbieden. De opgenoemde wetenschappen hebben het voordeel, dat de voorwerpen, waarmede zij zich bezig houden, in 't algemeen in grooten getale aanwezig zijn; waardoor het mogelijk is, daarvan zulke verzamelingen aan te leggen, welke niet alleen eene beschouwing van de enkele voorwerpen toelaten, maar waardoor men ook tot een overzigt van het geheel kan geraken. Andere takken van natuurstudie daarentegen, bepaaldelijk de aardrijks- en de sterrekunde, bevinden zich in dit opzigt in minder gunstigen toestand. Van de ligchamen, waarover deze wetenschappen handelen, kunnen natuurlijk geene verzamelingen gemaakt worden; ook bieden zij zich nimmer te gelijk en in hun geheel aan ons ter beschouwing aan; terwijl nog eindelijk die voorwerpen òf zoo uitgestrekt òf zoo talrijk zijn, dat men uit opvolgende beschouwing van enkele deelen zich nog geenszins een juist denkbeeld van het geheel kan vormen, waarop het toch wel voornamelijk aankomt. Hier is men dus verpligt, tot nabootsingen van de oorspronkelijke voorwerpen zijne toevlugt te nemen. Verlangt men nu zijne studie voornamelijk te bepalen tot het *oppervlak* der aarde, dan kan men zich met vrucht bedienen van kaarten, welke, naar verschillende wijzen van overbrenging, dat oppervlak voorstellen. Wenscht men echter een juist denkbeeld te verkrijgen van de betrekkelijke grootte, de onderlinge afstanden en de bewegingen van de aarde en de andere wereldligchamen, dan zijn de kaarten van weinig nut, omdat zij die ligchamen, welke geenszins in één zelfde vlak liggen en wier onderlinge stand op verschillende tijden zeer verschillend is, niet duidelijk kunnen voorstellen. Wil men dus ook hier tot een helder inzigt van het geheel komen, dan zal men zich moeten bedienen van toestellen, welke deze ligchamen in hunnen onderlingen stand en in hunne bewegingen naauwkeurig aanduiden. Van zulke toestellen, de zoogenoemde telluria, lunaria, planetaria en cometaria, bestaan er verschillende soorten, welke meer of minder goed aan hunne bestemming voldoen. Bij de meeste wordt de betrekkelijke beweging, waarop het vooral aankomt, aan de ligchamen medegedeeld door een raderwerk, dat, om naauwkeurig te werken, zeer zamengesteld moet zijn, en hetwelk daardoor niet dan langzame bewegingen toelaat. De toestel van de hh. GLEUNS en DEUTGEN daarentegen, waarop wij de aandacht wenschen te vestigen, rust op een ander beginsel; hierin zijn de wereldligchamen geplaatst op de uiteinden van staven, welke in haar zwaartepunt ondersteund en op eene spits ligt beweegbaar zijn. Hierdoor kunnen deze voorwerpen zeer gemakkelijk in draaijing gebragt worden, en kan men hen spoedig elk hunne standen doen aannemen. Het vernuftige denkbeeld van dezen toestel is van dr. GLEUNS afkomstig; het is, onder zijn toezigt, verwezenlijkt door den mechanicus DEUTGEN, wiens heldere inzigten en praktische bekwaamheid aan den ontwerper, naar diens eigene verklaring, zeer te stade zijn gekomen. Door de onvermoeide pogingen van beide heeft de toestel eene groote eenvoudigheid bekomen, en tevens eene naauwkeurigheid, welke die van andere dergelijke inrigtingen ver overtreft. Ten aanzien van de bijzonderheden verwijzen wij naar de hierboven aangekondigde beschrijving, welke zóó is ingerigt, dat zij tevens tot eene handleiding bij het gebruik van het mundomotorium kan dienen. Wij willen echter hier niet onvermeld laten, dat door dezen toestel de bewegingen der aarde om hare as en tevens om de zon duidelijk worden aangetoond; dat daaruit een helder denkbeeld van de oorzaak der jaargetijden en van de afwisseling van dag en nacht kan worden verkregen; alsmede, dat de onderlinge, schijnbaar zoo ingewikkelde bewegingen der overige ligchamen van ons zonnestelsel met groote duidelijkheid worden aangewezen. De prijs van den ganschen toestel is, in vergelijking met dergelijke, buitenslands vervaardigde, zeer matig; — ten einde de aanschaffing gemakkelijk te maken, heeft de vervaardiger, zonder daardoor den prijs van het geheel te verhoogen, de verschillende deelen ook afzonderlijk verkrijgbaar gesteld, waaronder er zijn, b.v. de aardglobe alleen met voet, welke op zich zelf een fraai ornament uitmaken. En mogt men, in weerwil van deze tegemoetkoming, nog tegen de aanschaffing opzien, wij hopen dat de bestuurders van inrigtingen van onderwijs en bijzondere personen er evenwel toe zullen overgaan, als zij bedenken, dat het een bijna onontbeerlijk hulpmiddel is bij het onderwijs in de wiskundige aardrijkskunde en de beginselen der sterrekunde, ja, dat het onderrigt in deze wetenschappen zonder zulk een hulpmiddel bezwaarlijk in 't algemeen vruchten dragen kan.

GRONINGEN, September 1854. A.

Schets der Kerkelijke Geschiedenis. Door W. C. VAN DER ZWAAG, predikant te *Dronrijp*. Te *Groningen*, bij F. FOLKERS, 1853.

Onder dezen titel verscheen ten vorigen jare een allerliefst boekje van de hand eens mans, die door menige pennevrucht, vooral door zijne handboeken van *Evangelisch Onderwijs* en *Bijbelsche en Kerkelijke Geschiedenis*, reeds zeer gunstig bekendis.

Dat wij zijne *Schets* thans eerst aanbevelen, komt van daar, dat ze ons nu eerst gewierd en de voortzetting der *Kerkelijke Voorlezingen* in onze gemeente er ons toe opwekte. Immers vinden wij genoemde *Schets* zeer geschikt tot eene handleiding voor hen, die van deze voorlezingen gebruik maken en uitgebreider werken over de geschiedenis der kerk niet ten dienste staan. Dezulken kunnen haar met vrucht gebruiken als een gepaste leiddraad ter voorbereiding dier voorlezingen. Natuurlijk is ze *beknopt*, maar toch volledig, dat ze, bij geleidelijken gang, een' helderen blik slaan over de ontwikkeling van 's Heeren gemeente, zoodat ook de oningewijde in de kerkelijke historie rijkelijk stoffe vindt om verstand en hart te voeden.

Maar is die *Schets* aan te bevelen voor den oningewijde op 't gebied der kerkelijke historie, — gerust ook durven wij haar hun aanprijzen, die op dat gebied als te huis zijn. Dezulken zullen er menige nuttige wenk in vinden en kunnen haar bij onderwijs en zelfoefening met vrucht gebruiken.

GRONINGEN. H. D.

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 4 September. Binnengekomen het nieuwgebouwd schoonerschip Reintje, groot 100 last, kapit. *L. P. Teensma*, v. Schiermonnikoog, gebouwd bij *J. A. Hooites*, te Hoogezand. Het heeft veel moeite gekost dit vaartuig binnen de stad te brengen, hebbende het van Vrijdag tot Zaturdag namiddag onder de Poelepoortenboog vastgezeten.

Binnengekomen te Amsterdam den 30 Aug., kapit. *Bottje* Geertruida Alida, v. Archangel; *van der Meulen* Nooit Gedacht, v. Emden; den 31sten *Douwes* Aquarius, v. Grangem.; den 1 Sept. *Lip* Goede Verwachting, v. Londen; *Valom* Agatha en *Nieboer* Hendrika, beide v. Hull; *Hoff* Margar. Elisab., v. Frederikstad; den 2den *de Boer* Henderika, v. Carolinerzijl; *Wijkmeijer* Margaretha, n. Londen. — Te Texel den 31 Aug., *Panjer* Gesina, v. Newcastle; *de Groot* Houthandel, v. Archangel; den 1 Sept. *v. d. Woude* Diewke, v. Londen; *v. d. Veen* Vr. Anske, v. Sunderl.; *Homan* Geertruida, v. Archangel; den 2den *Das* Alida, v. Newc. — In het Vlie den 29 Aug., *Westenborg* Diewerdina, v. Frederikstad; *Visser* Fredrik Hendrik, v. Osterrisoer; den 30sten *Oldenburger* Sara Maria, v. Frederikstad. — Te Helvoet den 29 Aug., *Schuur* Anna Elisab., den 30sten *de Jonge* Reina, *Wessels* Elisab. Machtelina, den 31sten *Jongman* Margar. Auguste, *Strijbos* Zodiac, den 1 Sept. *Feijes* Jonge Klaas, *Munneke* Margiena Gesiena, *Mo* Reuske, *Vos* Cornelia, *Kramer* 4 Gebroeders, *Barelds* Leeuw en *Jager* President, alle 12 v. Archangel; *Postema* Gesina, v. Newc. — Te Brielle den 29 Aug., *v. Keulen* Cornelia, v. Archangel. — Te Penang den 2 Julij, *de Weerd* Vice Adm. Lucas, v. Batavia. — Te Suriname den 4 Aug., *Wijgers* Joh. Hermanus, v. Amst. — Te Malaga den 16 Aug., *de Vries* Jantina, v. Newc. — Te Newyork den 18 Aug., *Bakker* Sagitta, v. Amst. — Te Bilbao den 23 Aug., *Bontekoe* Jonge Lucas, v. Hamburg. — Te Livorno den 23 Aug., *Driest* Herm. Franciscus, v. Amst.; den 24sten *Fekkes* Tjallingina Aurelia, v. Newc. — Te Brest den 24 Aug., *de Haan* Siewerdina, v. Rott. — Te Londen den 28 Aug., *Mulder* March. Catharina, v. Memel; den 30sten *Dik* Henriette en *Schut* Coert Cornelis, beide v. Archangel; *van Reen* Vriendschap, v. Koningsb. — Te Falmouth den 27 Aug., *Boer* Verwisseling, v. Ibraila. — Te Peterhead den 26 Aug., *Boon* Jantina, v. Archagel. — Te Dundee den 26 Aug., *Wegener* Gebroeders, v. Archangel. — Te Guernsey den 27 Aug., *Schaap* Jan Jacob, v. Rott. — Te Jersey den 29 Aug., *van Dee* Jacobus, v. Altona. — Te North Shields den 30 Aug., *Douwes* Jantina Ikina, v. Groningen. — Te Hull den 28 Aug., *Leeuw* Argo, den 29sten *Nagel* Triton en den 30sten *van Sluis* Gesiena, alle 3 v. Archangel. — Te Hamburg den 31 Aug., *Fokkes* Cornelia, v. Marseille; den 1 Sept. *de Boer* Wemelina, v. Altona. — Te Bremerhaven den 29 Aug., *de Haan* Alida, v. Amst.; den 30sten *van der Star* Maria, v. Dantzig; *Geltes* Twee Gezusters, v. Gron. — Te Bergen den 21 Aug., *Bekkering* Christina, v. Amst. — Te Arendahl den 15 Aug., *van Sluis* Annegina, v. Koningsb. — Te Koppenhage den 26 Aug., *Leuning* Battruida, v. Amsterd. — Te Dantzig den 26 Aug., *Smit* Antje, v. Granville; den 27sten *Zwaal* Barend, v. Koppenh.; den 30sten *Woudstra* Vriendschap, v. Amst. — Te Pillau den 27 Aug., *de Jonge* Jezelina, v. Londen; den 29sten *Bleeker* Zwaantje Cornelia, v. Rott. — Te Memel den 28 Aug., *Brouwer* Noordstar, v. Dundee; den 29sten *Carsjens* Elisabeth, v. Londen; *Kiewit* Maria Cath., v. Amst. — Te Rendsburg den 28 Aug., *Faber* Joh. Mulder en *Klontje* Meinsina, v. Lubeck n. Dortr.; den 29sten *Meppen* Wubbina Venema, v. Neuhafen, *Bekkering* Annechina, v. Rendsburg, beide n. Kiel; *Top* Klasina Margaretha, v. Heiligenhaven n. Holland; *Banting* Margina, v. Eckernforde n. Amsterdam.

Binnengekomen in het Vlie den 1 Sept., kapit. *Meijer* Maria, v. Archangel. — Te Helvoet den 2 Sept., *Groenewold* Afina Jonker, *Smit* Elisabeth v. Leiden, *Potjer* Catharina Jantina, *Brouwer* Elisabeth, *Hensema* Ida Berendina, *Jonkhoff* de Hoop, *Brakke* Hillechina en *Poelman* Amicitia, alle 8 v. Archangel. — Te Vlissingen den 1 Sept., *Vos* Betje Pronk, v. Bergen. — Te Oran den 12 Aug., *Potjer* Twee Kornelissen, v. Newc. — Te Brest den 27 Aug., *van Aken* Hendrika Dorenthea, v. Amst. — Te Londen den 31 Aug., *Mulder* Robertus Hendricus, v. Rotterdam; *Zeeman* Constantia, *Oldenburger* Catharina, *Bakker* Catharina, *Zeven* Eisina Jantina, den 1 Sept. *Breeland* Gesina Hinderika, *Doewes* Harmonie en *Landeweer* Zeevaart, alle 7 v. Archangel. — Te Gloucester den 30 Aug., *Verschuur* Bernardus, v. Galatz. — Te Kirkalky den 30 Aug., *Biese* Vriendschap, v. Archangel. — Te Dysart den 30 Aug., *van Duin* Amstel, v. Archangel. — Te Dundee den 30 Aug., *Puister* Rieka, v. Archengel.

Vertrokken van Amsterdam den 31 Aug., kapit. *Konter* Jonge Brechtus, n. Memel; *Bakker* Zwaantina, n. Hamburg; *Huisman* Aurora, n. Bremen; den 1 Sept. *Albers* Gesina Jantina, n. Lissab.; *Mooi* Hylke Tromp, n. Sunderl.; *Klasen* Magrietha, n. Koningsb.; *Flik* Meika, n. Genua. — Van Texel den 31 Aug., *Toiner* Zeemeeuw, n. Villanova; *Meijer* Margaretha, n. Newc.; *de Haan* Prov. Overijssel, n. Koppenh.; den 2 Sept. *Bosch* Eendragt, n. Nantes; *Bontekoe* Jacobina, n. Liverpool; *Olthoff* Jantina, naar Stockton. — Uit het Vlie den 30 Aug., *de Jonge* de Weldaad, n. Memel; *Kremer* Goede Verwachting, n. Stettin; *Zwieling* Petrus Horreus, n. Lubeck; *de Weerd* Pieter, *Elijstra* Concordia, *Kraan* Vr. Helena en *Visser* Vriendschap, alle 4 n. Frederikstad; *Poort* Dirkje, n. Harburg; *Potjewijd* Alida Petronella, op avontuur; den 31sten *Munneke* Baudina, n. Schotl.; *Duin* Jantina Frouwina, n. Dantzig; *Schuring* Antje en *Plukker* Hendrik, beide n. Noorwegen. — Van Helvoet den 30 Aug., *Steen* Sieke van der West, n. Kirkaldy; *Stoorvogel* Adriana, n. Bergen; *Menkema* Cath. Sijpkens, n. Frederikstad; den 1 Sept. *Pot* Vertrouwen, n. Batavia; *de Weerd* Willem, n. Montevideo; *de Jonge* Arnoldina Catharina, n. Triest; *Hagedoorn* Corn. Cath., n. Newc. — Van Brielle den 1 Sept., *Pijbes* Jufvr. Garrels, op avontuur. — Van Zierikzee den 29 Aug., *van Duin* Marinus Willem, n. Swansea. — Van Suriname den 28 Julij, *Fekkes* Josine Louise, n. Amst. — Van Napels den 11 Aug., *Klein* Alida Margaretha, n. Hull. — Van Palermo den 13 Aug., *Dijkema* Broedertrouw, n. Liverpool. — Van Triest den 26 Aug., *Roelfsema* Alphart, n. Rott. — Van Livorno den 21 Aug., *de Boer* Vriendschap, n. Dublin; den 22sten *Moesker* Susanna, n. Engeland. — Van Genua den 24 Aug., *Dekker* Annegina, v. Antwerpen. — Van Rouaan den 29 Aug., *Faber* Hendrika Mulder, n. Memel. — Van Deal den 28 Aug., *Bakker* Henriette Maria, n. Port Philip; den 29sten *Potjewijd* Alida Elisabeth, n. Konstantinopel. — Van Peterhead den 26 Aug., *Lukkien* Margina Wilhelmina, n. Wick. — Van Hamburg den 31 Aug., *Dirks* Zwaantje, n. Amst. — Van Bergen den 23 Aug., *Scholten* Elsina Cath., n. Belgie; — 24sten *Edema* Margretha Gesina, n. Amst. — Van Kiel den 27 Aug., *Deters* Maria Margaretha, n. Holland. — Van Memel den 27 Aug., *Kuipers* Vr. Maria en *Carst* Elisabeth Lolina, beide n. Amst.; den 29sten *de Boer* Gesiena, n. Gent; *Helmers* Stad Steenwijk, n. Harlingen. — Van Archangel den 16 Aug., *de Jonge* Bouwina Lammechina, n. Amst.; *den Breems* Kleinkinderen, n. Dordrecht; den 17den *Korfker* Anna Martha en *Schippers* Stad Enschede, beide n. Dundee; *den Breems* Koophandel en Zeevaart, n. Vlaardingen; den 19den *Schenk* Ida en Cornelia, n. de Maas; den 19den *Muller* Gesina en *van Driesten* Grunus, beide n. Londen; *Bakker* Frouwina, n. Arbroath.

Vertrokken van Texel den 2 Sept., kapit. *Alberts* Gesina Jantina, n. Lissabon; *Bos* Eendregt, n. Nantes; *Bontekoe* Jacobina, naar Liverpool; *Olthof* Jantina, n. Stockton. — Van Maassluis den 2 Sept., *Hazewinkel* Bernardus, n. Hartlepool. — Van Malta den 25 Aug., *Fenenga* Johanna Bartha, n. Sevilie. — Van Liverpool den 1 Sept., *Schaap* Bernhard en Elisa, n. Amst.

Zeilklaar te Londen den 30 Aug., kapit. *Smit* Arendina, naar Memel; *Mulder* Hiskea, n. Amst.; *de Jong* Egbertus, n. Dantzig. — Te Liverpool den 28 Aug., *Schaap* Bernhard en Elisa, n. Amst.

ZOUTKAMP, 3 Sept. Binnengekomen den 31 Aug., kapit. *de Vries* Hoop op Welvaart, v. Noorwegen.

Vertrokken den 2 Sept., kapit *Reijer* Jacobus Begeman, n. Sunderland.

OOSTMAHORN, 3 Sept. Ter reede gearriveerd den 30 Aug., kapit. *Muntendam* Jacoba, v. Bremen n. Rotterdam.

Vertrokken den 31 Aug., kapit. *Christlin* Gertruid en *Arinos* Gesina, beide v. de Helder n. Hamburg; den 2 Sept., *van der Wijk* Annechina, naar Gloucester, *Boerhave* Arendina, op avontuur, *Jenkins* Jane, *Rusch* Orwell en *Hazewinkel* Christina en Catharina, alle 3 n. Newcastle, alle 5 van Groningen; *Visser* Hillegonda Maria, v. Dockum n. Noorwegen; *Drewes* Tjakkien, *Kwint* Jantina, *Valomstra* Vr. Alida, den 3den *van Groenenberg* Jacobus Johannes, *Kroon* Jansje Hillegonda, *Waterborg* Johanna, *Astuling* Doethea Christina, *Jonkhoff* Eendragt en *Schaap* Pieter Bentum, alle 9 n. Noorwegen en allen v. Groningen.

Zeilklaar den 3 Aug., kapit. *Hitman* Twee Gebroeders, n. Noorwegen.

HARLINGEN, 2 Sept. Binnengekomen den 28 Aug., kapit. *Wijpkes* Vriendschap, v. Dantzig; *Blok* Vier Gezusters, den 29sten *Schuur* Jonkvr. Elisabeth en *Wijma* Stad en Lande, alle 3 van Frederikstad; *van der Wal* Zeelust, v. Drobach; den 30sten *Oldenburger* Sara Maria, v. Frederikstad; *Wortelboer* Bordeaux, van Archangel; den 1 Sept. *van der Veer* Noordster, v. Frederikstad.

Vertrokken den 1 Sept., kapit. *Kuiper* Vijf Gezusters, n. Engeland.

DELFZIJL, 2 Sept. Binnengekomen den 31 Aug., kapit. *Kramer*

de 4 Gezusters, v. Hamburg n. Amst.; *Wiarts* Aaltiena, v. Steenhuizerzijl; den 1 Sept. *de Groot* Wierdina Fokkelina, v. Carolinerzijl, *Niessen* Margaretha, v. Bremerhaven, *Theissens* Roelfina, v. Brake, *Buss* de Vr. Marijka, v. Dorumerzijl, *Forma jr.* Jantje, v. Accumerzijl, alle 5 n. Amst.; *Meijer* Aaltina Helena, v. Hoekzijl; *Dost* de Vr. Magrietha, v. Neubauss; *Albers* Louiza Susanna, v. Horumerzijl; *Nieland* Trinette, v. Krageroe; *Beerthuis* Thedina, v. Norden; *Leeuwe* Cornelia, v. Archangel.

Vertrokken den 1 Sept., kapit. *Gursen* de Vr. Helena, n. Leer; *de Wall* die 4 Gebrüdern, n. Emden; den 2den *Schuitema* de Eendragt, n. Noorwegen; *Tulp* de Vr. Catharina, n. Hoekzijl; *Bugen* de Vr. Luppina, v. Amst. n. Leer; *Dijkstra* de 3 Gezusters, n. Newcastle.

TERMUNTERZIJL, 3 Sept. Binnengekomen den 28 Aug., kapit. *Huges* Jacomina, v. Stettin; den 1 Sept. *Held* de Vr. Catharina en *Buss* de Twee Gebroeders, beide v. Norden; den 2den *Prins* de Jonge Barend, v. Hamburg.

Vertrokken den 28 Aug., kapit. *Munning* Anje, den 30sten *Kraan* Alida en den 1 Sept. *Dik* de 4 Gezusters, alle 3 n. Noorwegen; *Burmann* de Vr. Gezina, n. Leer; den 2den *Wilkens* Alberdina, n. Noorwegen; *de Vries* de Vr. Anna, n. Leer; den 3den *Dooijen* Dorothea en *Buss* Maria, beide n. Noorwegen.

Zeilklaar den 3 Sept., kapit. *Zoutman* de Jonge Wicher, op avontuur.

Kapit. *de Groot*, van Archangel te Helvoet binnen, rapporteert den 26 Aug. op de hoogte van Texel gepraaid te hebben het schip Margaretha, kapit. *Bekkering*, van Londen naar Koningsbergen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

28 Aug. Nieboer, Vr. Margaretha, v. Memel n. Londen, m. haver.
Nieboer, Maria, v. Grangem. n. Memel, m. steenkool.
29 — Flik, Catharina, v. Dantzig n. Harlingen, m. hout.
Jonker, Anna Sopia, v. Malmo n. Leith, m. granen.
30 — Mooi, Trouw, v. Harlingen n. Memel, m. dakpannen.
Roelfsema, Roelfina Gezina, v. Bridport n. Memel, m. ballast.

De wind den 28 Aug. W.N.W., N.N.W.; den 29sten N.N.W.; den 30sten N.W., W.N.W., W.; den 31sten N.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

KONINGSBERGEN, 30 Aug. Door de vele aangekomene schepen zijn de vrachten op dezelfde hoogte gebleven. Betaald naar Amst. *f* 21,50 en *f* 1, de Maas *f* 22,50 en *f* 1 per last tarwe, Duinkerken *f* 28 en 15 pCt. per last vlas, naar de Oostkust van Engeland 17 sh. 6 d., het kanaal 20 sh. per ton raapkoeken; Londen 37 sh. p. ton hennep.

DANTZIG, 28 Aug. De bevrachtingen bepalen zich hoofdzakelijk bij hout; naar Amst. nog gedaan *f* 24 per last rogge.

PILLAU, 27 Aug. Er is wat meer vraag naar schepen; n. Amst. *f* 21, de Maas *f* 22 voor tarwe, Londen 25 sh. voor talk, Hull 36 sh. voor hennep.

224ste STAATSLOTERIJ.
Prijzen van *f* 100 en daarboven.
Trekking der Tweede Klasse.

4de Lijst. No. 11978 een prijs van *f* 1000. No. 7110 en 18357 beide een prijs van *f* 400. No. 670 een prijs van *f* 200.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.
GRONINGEN 1 *September*.

TARWE.	Veen 64 ℔ *f* 5 90	Witte Voer 40 ℔ *f* 4,10
Oude 70 ℔ *f*	» 66 » » 6,30	Zw. Voer 36 » » 3,60
N. Oml. 68 » »	GERST.	» 38 » » 3,80
» 1854 70 » »	Winter 54 ℔ *f* 4,85	» 40 » » 4,00
» 72 » » 12,00	» 56 » » 5,20	» 42 » » 4,20
» Old. 68 » »	» 58 » » 5,50	BOONEN
» » 70 » »	Zomer 54 » »	Paardeb. *f f* 7,25,75
» » 72 » » 11.75	» 56 » »	Gr. Erwten *f* 8,50 *f* 9,25
» »	Knobbe 60 » » 5,40	ZADEN. ENZ.
N. ROGGE.	» 62 » » 5,70	Old.Koolz. *f* 11 *f* 11,50
Inl. 64 ℔ *f* 8,00	HAVER.	*f* 12,15,25
» 66 » » 8.40	Dikke 36 ℔ *f*	Oml.dito *f* 10,75 *f* 11,25
» 68 » » 8,80	» 38 » »	*f* 12,15,25
» 70 » » 9,20	» 40 » »	Oostv. dito *f* 11,75 *f* 12,25
» »	» 42 » »	G.Mosterdz. v. *f*
BOEKWEIT. Gr. Zd.	» Nieuwe 44 » » 4 10	GrGort *f* 9,25.50
» » 64 ℔ *f* 6,20	» 46 » » 4,30	Par.100N. ℔ *f* 12,25 tot
» » 66 » » 6,60	» 48 » » 4,50	*f* 13,50
» » 68 » » 7,00	» 50 » » 4,70	Raapolie p.v. *f* 37
Zw. Zand 64 » » 6,00	Witte Voer 36 » » 3,70	Prijs der Boter
66 » » 6,40	» 38 » » 3,90	1ste soort *f* 33
		2de » - 30 a 31

De aanvoer van Granen was heden gering, ook was de stemming over 't geheel lusteloos. – Tarwe bijna niet in omgegaan. — Rogge aan consumtie in een doen. — Boekweit iets lager. – Gerst met weinig handel in een doen. — Haver 10 ct. lager afgegeven. – Boonen stil. – Koolzaad minder begeerd. – Gort flaauw.

LEEUWARDEN, 1 *September*. De prijs der Boter was heden *f* 41,00.

AMSTERDAM, 1 *September*. Tarwe in een doen: 129, 130 ℔ Pommer *f* 425, *f* 430; 126 ℔ Marksche *f* 395; 134 ℔ Kubanka *f* 440; 127 ℔ n. b. Pools. *f* 435; 130 ℔ o. Rostocker *f* 435; 128 ℔ b. ℔ Pools. *f* 460. – N. Arch. Rogge lager, andere soorten in een doen: 124 ℔ n. Mecklenb. *f* 270; 119, 121 ℔ n. Pruis. 252, *f* 258; 124 ℔ n. Pommer *f* 278; 121 ℔ Donau *f* 255; 16 ℔ j. Arch. *f* 240; 119 ℔ n. dito *f* 228, *f* 230; 118 ℔ dito 227, alle drie bij partij; 120 ℔ n. Geld. *f* 260. – Gerst prijshoudend: 112 ℔ Deens. *f* 190; 115 ℔ dito *f* 195. – Boekweit slap lager afgegeven: 117, 122 ℔ Holstein *f* 198, *f* 212. Koolzaad prijsh.: n. Betuwsch 62 p. vl.; n. Friesch 59 p. vl.; op 9 vat dadelijk 66 p. vl.; Sept. $66\frac{1}{2}$ p. vl.; Nov. 67 p. vl.; April 67 p. vl. – Lijnzaad zonder handel. — Raapolie williger; op 6/w. *f* 39,50; Vlieg. *f* 38,25; Sept. *f* 38,25; Oct. *f* 38; Nov. en Dec. *f* 38,25 a *f* 38; Mei 1855 *f* 38,50 a 25. – Lijnolie iets aangenamer en tot $4\frac{1}{2}$ uur als volgt: op 6/w. *f* 38,25; Vlieg. *f* 37; Sept. *f* 36,50 a 75 a 50. – Hennepolie op 6/w. *f* 42,25; Vlieg. *f* 41.

Van den 2den. Heden verkocht van Rogge: 118 ℔ o. Odessa 240; 118, 119 ℔ n. Archangel *f* 225, *f* 228.

Heden is gedaan Koolzaad op 9 vat in October 67 p. vl.

LONDEN, 1 *Sept*. Sedert eergisteren is de aanvoer van vreemde Tarwe niet veel vermeerderd; alleen van Haver was een overvloed ter markt. Er waren heden weinig koopers; nieuwe inl. Tarwe werd a 4 sh. lager afgegeven; bij gebrek aan koopers moeten de prijzen van vreemde soorten als nominaal worden aangemerkt. Gerst ging tot 1 sh. prijsverlaging tragelijk van de hand. Haver ruim 1 sh. lager.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 1 *September*. Met geringen aanvoer van schapen en lammeren was de handel heden vrij vlug, voornamelijk in schapen, waarvan tegen eenigzins williger prijzen nog al vrij wat omgezet was.

APPINGEDAM, 31 *Augustus*. Op onze veemarkt was heden voorlijk aangevoerd, voornamelijk kalf- en melkkoeijen; de eerste verkocht van *f* 95 tot tegen de *f* 130; kalfkoeijen van ruim 100 tot tegen *f* 150; vette niet veel ter markt, doch wel verkoop; jongvee (vaarsen) van *f* 40 tot ruim *f* 60 en het andere naar rato.

LEEUWARDEN, 1 *September*. De veemarkt was heden weder ruim van alle soorten voorzien; de prijzen houden zich goed staande, niettegenstaande de Londensche markten iets flaauwer zijn. Vette kalvers, schapen en varkens veel ter markt en de prijzen hoog.

LONDEN, 1 *Sept*. De veemarkt was ruim voorzien, maar de qualiteit blijft gering; dien ten gevolge bedongen de beste soorten de volle vorige prijzen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.
Amsterdam, 2 *September*.

NEDERL. Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $60\frac{13}{16}$, $60\frac{7}{8}$, $60\frac{13}{16}$; Dito 3 pCt. $72\frac{5}{8}$; Dito Dito 4 pCt. $90\frac{7}{8}$; Aand. Rijnspoorweg $4\frac{1}{2}$ pCt. $100\frac{1}{8}$; Aand. Holl. Spoorw.-Maatsch. 77. — BELGIË, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. $49\frac{1}{8}$, $49\frac{1}{4}$, $49\frac{1}{4}$. — SPANJE, Binnenl. 1 pCt. $18\frac{5}{8}$, $18\frac{3}{4}$, $18\frac{11}{16}$; Dito 3 pCt. $37\frac{3}{4}$, $37\frac{7}{8}$, Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $32\frac{7}{8}$, $32\frac{15}{16}$, $32\frac{7}{8}$; Coup. Bewijzen $5\frac{3}{8}$, $5\frac{9}{16}$, $5\frac{7}{16}$; Amort. Schuld $3\frac{15}{16}$, 4. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $37\frac{1}{8}$, $37\frac{3}{8}$, $37\frac{1}{8}$. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. $102\frac{1}{8}$, $102\frac{1}{4}$, Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. $102\frac{3}{4}$; Cert. bij Dito 1833 5 pCt. $84\frac{1}{2}$; Dito $4\frac{1}{2}$ pCt. $87\frac{1}{4}$; Dito bij *Hope* $79\frac{1}{4}$; Dito bij *Stieglitz* en Comp. 4 pCt. $77\frac{3}{4}$, $77\frac{7}{8}$. — Cert. 4 pCt. $69\frac{3}{8}$; Dito Aand. met Loting v. 500 fl. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $70\frac{1}{2}$, 71; Dito 1847 $2\frac{1}{2}$ pCt. $35\frac{13}{16}$, $35\frac{15}{16}$; Dito 1851 en 1852 $2\frac{1}{2}$ $35\frac{13}{16}$, $35\frac{15}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. $80\frac{1}{4}$, $80\frac{1}{2}$; Dito 1854 5 pCt. $79\frac{7}{8}$, $80\frac{1}{4}$, $79\frac{7}{8}$; Louis. bij *Hope* 5 pCt. Braz. 5 pCt. $97\frac{1}{2}$; Dito 1843 5 pCt. 97; Mexik. $23\frac{13}{16}$, 24; Dito Onbep. $23\frac{13}{16}$, 24, 24; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. 71, $72\frac{1}{8}$, Grenada $2\frac{1}{2}$ pCt. $16\frac{3}{4}$; Dito Uitg. $6\frac{3}{8}$; Venez. 4 pCt. Thes. Amst. 106.

...l. fondsen waren heden bij geringe affaire wederom meer aangeboden. – Van vreemde effecten waren Oostenr. iets minder vast. – In Spaansche was voornamelijk in 1 pCts., tot verbeterde prijzen, de omzet zeer levendig. Ook in Bewijzen-Coup. was de handel zeer geanimeerd en blijven slechts een weinig hooger dan gisteren. Binnenlandsche 3 pCts. prijshoudend. — In Portug. vertoonden zich eenige verkoopers, waardoor zij iets lager blijven. – Mexik. iets aangenamer. — Overigens is alleen de aanzienlijke rijzing van Peruanen te vermelden, die op het verhoogde merk derzelve van Londen van heden, zich 4 pCt. in prijs verbeterd hebben. Nieuwe Russen bij *Stieglitz* 83.

Koers van het Geld: Beleening 3; Prolong. $2\frac{1}{2}$; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. $2\frac{1}{2}$ pCt. $60\frac{13}{16}$; Spaansche 1 pCt. $18\frac{11}{16}$; Binnenl. 3 pCt. $32\frac{7}{8}$; Metall. 5 pCt. $70\frac{3}{4}$ a $\frac{13}{16}$.

AMSTERDAM, 3 *Sept*. EFFEKTEN-SOCIETEIT, te $4\frac{1}{2}$ uur. Spaansche 1 pCts. $18\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$. Binnenl. 3 pCts. $32\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$. Bewijzen Coup. $5\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$. Portug. 3 pCts. 37. Metalliek 5 pCts. $70\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, 70, $69\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, 70. Brazil. 1724, v. £ 100, $97\frac{1}{4}$. Mexik. 24. Nieuwe Russ. bij *Stieglitz* 5 pCts. 83.

De stemming was heden flaauwer, bij eenige affaire in Oostenrijksche en Spaansche fondsen.

ADVERTENTIEN.

De COMMISSIE van ONDERZOEK uit de Hoogleeraren te *Groningen*, benoemd om een **EXAMEN** af te nemen van hen, die naar de beschikbare **BEURS** van *f* **200** 's jaars willen dingen, noodigt de **SOLLICITANTEN** uit, zich vóór den **20sten September**, met vrachtvrije Brieven, te vervoegen bij den Voorzitter der Commissie met bewijzen, 1) dat zij Student zijn aan de Hoogeschool te *Groningen* en de bevoegdheid hebben, om, volgens de wet, Academische Examina af te leggen; 2) dat zij zulk eene beurs werkelijk noodig hebben, met opgave, of zij ook eene andere beurs of leen genieten, en zoo ja, van welke grootte; en 3) dat zij zulk eene ondersteuning, blijkens Getuigenissen omtrent gedrag en vlijt, niet onwaardig zijn. Het VERGELIJKEND EXAMEN zal kort daarna plaats hebben; de dag aan hen, die in aanmerking kunnen komen nader worden bekend gemaakt.

GRONINGEN, 17 Junij 1854.

P. HOFSTEDE DE GROOT, *Voorzitter.*
F. Z. ERMERINS, *Secretaris.*

*** De COMMISSIE van GENEESKUNDIG ONDERZOEK en TOEVOORZIGT in deze Provincie maakt bij deze bekend, dat door haar op ZATURDAG den 9den September 1854, des morgens te *acht* uur, een **DROOGIST-EXAMEN** zal worden afgenomen.

GRONINGEN, 4 September 1854.

De Commissie voornoemd:
en in haren naam,
C. U. J. HUBER,
Secret.

PICTURA.

GEWONE VERGADERING van het KUNSTLIEVEND GENOOTSCHAP *ter aanmoediging en bevordering van Teeken- en Schilderkunst*, onder den naam ***PICTURA***, op DINGSDAG den 5den September 1854, des avonds te 7 uur, in het Lokaal bij de Wedw. BONTEKOE. — KUNSTBESCHOUWING.

Namens het Bestuur:
H. TIDDENS, *Secretaris.*

*** GEWONE BESLOTENE VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ **Tot Nut van 't Algemeen**, op WOENSDAG den 13den September 1854, des avonds te 7 uur, in het CONCERTHUIS. — VERSLAG van het BESTUUR over het MAATSCHAPPELIJK JAAR 1853/1854; der AFGEVAARDIGDEN ter ALGEMEENE VERGADERING; der COMMISSIËN over de LEESBIBLIOTHEEK, de DIAKONIE NAAI- en BREISCHOLEN, ter verleening van Voorschotten aan GEPENSIONEERDEN, ENZ.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIERBEEK, *Secretaris.*

*** VEREENIGING der LEDEN van het GENOOTSCHAP *ter Bevordering van Nijverheid*, gevestigd te *Onderdendam*, met VROUWEN, op het Hoogehuis te *Slochteren*, op ZATURDAG den 9den September 1854, des voormiddags te 11 uur.

De Secretaris.
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** Het BESTUUR van het Genootschap ***ter bevordering van Nijverheid***, gevestigd te *ONDERDENDAM*, heeft op de ALGEMEENE VERGADERING, den 10den Julij 1854 aldaar gehouden, de navolgende **PRIJSVRAGEN** uitgeschreven:

I. In hoeverre zijn onze gecultiveerd wordende gewassen en huisdieren als een gewrocht te beschouwen van uitwendige invloeden, en welke nuttige leeringen zijn daaruit voor den landhuishoudkundige af te leiden? Men wenscht een en ander door voorbeelden verduidelijkt te zien. Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning voor het beste en goedgekeurd wordende antwoord de *eerste* Gouden Medaille.

II. Werken onze Belastingen op de eerste en noodwendigste levensbehoeften inderdaad schadelijk op de welvaart der lagere volksklasse, en kan men ze werkelijk als eene vruchtbare bron van verarming en achteruitgang bij dezen aanzien? Zoo ja, dan wenscht het Genootschap dit door treffende voorbeelden en bondige redeneringen duidelijk in het licht gesteld te zien. Werken zij ook drukkend en belemmerend op onzen landbouw en ons fabrijkwezen? Zoo ja, in welke verhouding komt dan daardoor onze Vaderlandsche landbouwer en fabrikant tegenover den buitenlander? Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning voor het beste en goedgekeurd wordend antwoord de *tweede* Gouden Medaille.

III. Sedert wanneer en in welke streek van dit Gewest is men begonnen de zoogenoemde Brabandsche Klaver in het groot te verbouwen? Welken invloed heeft de teelt van dit gewas op onze landhuishouding uitgeoefend? Op welke gronden en voor welke gewassen geeft zij als vóórvrucht het meeste voordeel, en hoe en waardoor werkt zij voordeelig op den groei der haar opvolgende gewassen? Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning de Zilveren Medaille.

IV. Wat weet men met *zekerheid* nopens den aard en het karakter der besmettelijke Longziekte bij het Rundvee, en wat is daarbij nog duister en raadselachtig? Langs welke wegen en door welke middelen zoude men zich hier meerder licht kunnen verschaffen? Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning de *tweede* Gouden Medaille.

V. Het Genootschap verlangt eene duidelijke afteekening en naauwkeurige beschrijving van eene zoogenoemde *Groninger Schuur*, met daaraan verbonden woonhuis, hoedanige men nog niet lange jaren verleden hier en daar in dit gewest aantrof. In te zenden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning *veertig* gulden.

VI. Hoedanig was nu eene eeuw geleden de levenswijze van het Landvolk in dit gewest, en waaraan moet de groote verandering, die er in dezen, vooral gedurende de laatste halve eeuw, heeft plaats gevonden, worden toegeschreven? Dat woning, spijs en drank, kleederdragt, volksvermaken, enz., hierbij vooral in aanmerking moeten komen, zal wel naauwelijks herinnerd behoeven te worden. Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning de *tweede* Gouden Medaille.

VII. Wat leeren ons de oud-Friesche Wetten, de oude willekeuren en de verschillende oude Land- en Dijkregten, nopens *den eigendom* en den alouden staat der Landhuishouding in dit Gewest? Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning de *tweede* Gouden Medaille.

VIII. Wat is oorspronkelijk de aanleidende oorzaak tot en welke zijn de gevolgen geweest van het heffen van lasten bij den in-, uit- en doorvoer? Bij welke voorwerpen en in welke omstandigheden mag de Regering van zoodanige belasting gebruik maken, zonder daardoor de Nijverheid en de Nationale Welvaart te kwetsen? Belooning de Zilveren Medaille. Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856.

IX. In welke gevallen en op welke wijze mag en kan de Regering dezen of genen tak van Nijverheid ondersteunen, ten einde daardoor de Volkswelvaart te bevorderen? Belooning de Zilveren Medaille. Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856.

X. Verschillende takken van Nijverheid maken reeds gebruik van en krijgen hoe langer zoo meer behoefte aan meer zamengestelde werktuigen, die latere tijden hebben doen geboren worden. Nu laat echter het maken en herstellen van zoodanige werktuigen hier te lande nog veel te wenschen over. Daarom vraagt het Genootschap, onder uitloting van hare Zilveren Medaille voor het goedgekeurd wordend antwoord: welke middelen zijn onder het bereik van bijzondere Personen, van Genootschappen of Maatschappijen, en van de Regering, om bij ons in dit gebrek te voorzien? en welke middelen heeft men daartoe elders aangewend? Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856.

XI. Bij de bewerking van het bouwland in dit Gewest, voor de teelt van granen, peulvruchten en oliezaden, ploegt men, althans op de klei- en zavelgronden, het land meestal in akkers of bedden, die eene breedte hebben van drie ellen. Deze breedte is ter bevordering eener drooge ligging zeer aan te bevelen, doch zij is, bij de bestaande of hier bekende zaaiwerktuigen, voor de zaadbestelling op rijen in het algemeen minder doelmatig en levert somwijlen zwaarwigtige moeijelijkheden op. Het Genootschap vraagt daarom eene opgave en teekening, hetzij van een geheel nieuw, hetzij van een gewijzigd zaaiwerktuig, geschikt om, zoo al niet de zaden van al onze Landhuishoudelijke gewassen, dan toch die der granen voldoende op rijen te zaaijen, met behoud van de bestaande en boven opgegeven akker-breedte. Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1857. Belooning de *tweede* Gouden Medaille.

XII. Aangezien het schapenvleesch op de Engelsche markten hooger betaald wordt, dan het rundvleesch, en het dien ten gevolge te verwachten is, dat dat vleesch, even als in Engeland, zoo ook hier te lande, bij voortduring hooger in prijs zal zijn, dan dat der runderen, zoo vraagt men: Wat is voor den Nederlandschen landman of veehouder het voordeeligst, het aankweeken en ter markt brengen van schapenvleesch, dan wel van rundvleesch? Men verlangt deze vraag vooral beantwoord te zien:

a) Uitsluitend uit het oogpunt van vleeschvoortbrenging, en

b) Met het oog op vleeschvoortbrenging, in verband met de opbrengst van den aanfok van vee, als: wol, zuivel (boter en kaas) en mest.

Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning de zilveren medaille.

XIII. Welke zijn de voor- en nadeelen van de twee onderstaande vruchtopvolgingen? en op welke gronden mag men die aanbevelen?

I. 1. Roode klaver. 2. Winter koolzaad. 3. Winter-gerst. 4. Paardeboonen. 5. Tarwe of rogge of haver met klaver.

II. 1. Roode klaver. 2. Winter-koolzaad. 3. Winter-gerst. 4. Rogge of haver met klaver.

Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning de Zilveren Medaille.

XIV. Nopens de vraag, of men diep dan wel ondiep moet ploegen, zijn de landbouwers het op verrena nog niet eens. De geaardheid van den grond komt bij de beantwoording dezer vraag ongetwijfeld vooral in aanmerking. Het Genootschap vraagt daarom: Moet men in het algemeen bij alle grondsoorten en in alle gevallen eene *diepe* of *ondiepe* omzetting van den grond aanraden? Zoo er in dezen geen algemeene regel gesteld kan worden, maar grondsoort en andere omstandigheden in dezen wijziging vorderen, welke gronden moet men dan in den regel diep en welke minder diep ploegen, om een goede vrucht op dezelve te kunnen verwachten, en welke redenen zijn daarvoor op te geven?

Te beantwoorden vóór den 1sten Januarij 1856. Belooning de Zilveren Medaille.

Alle antwoorden, welke naar eenen prijs dingen, zullen leesbaar en bij voorkeur in de Nederduitsche taal moeten zijn opgesteld; wordende echter het gebruik der Fransche, Engelsche, Latijnsche en Hoogduitsche talen, mits met eene Italiaansche letter geschreven, toegelaten. Zij zullen niet mogen zijn geschreven met de eigene hand des inzenders, noch met diens naam en woonplaats onderteekend; maar moeten voorzien zijn van eene zinspreuk, en vergezeld wezen van een verzegeld biljet, op de buitenzijde dezelfde spreuk voerende, en in welks binnenzijde een kenbaar merk zal zijn gesteld, ten einde in geval van niet bekrooning het ingezonden stuk op vertooning van het merk kan worden terugbekomen. In dit biljet zal het naambriefje, met dezelfde zinspreuk als het antwoord voorzien, almede verzegeld, moeten zijn ingesloten.

Degene, die zich vóór de toewijzing van den prijs op eenigerhande wijze bekend maakt, zal van alle aanspraak op denzelven verstoken zijn.

Alle bekroonde stukken blijven het eigendom van het Genootschap; zullende ieder Schrijver bij het ontvangen van den uitgeloofden prijs zich verbinden, om hetzelve noch geheel noch gedeeltelijk, zonder goedkeuring van het Bestuur, te doen drukken.

Namens het Bestuur:
Mr. A. J. VAN ROIJEN,
Secretaris.

HARDDRAVERIJ TE HOLWERD,

op ZATURDAG den 16den September 1854, met toestemming van het EdelAchtbaar GEMEENTEBESTUUR. PRIJS: een zeer fraaije **ZILVEREN TABAKSPOT** en **KOMFOOR**; — door Paarden tot genoegen van Keurmeesters. Paarden, die meer dan twee Prijzen hebben gewonnen, buiten en behalve in het driejarige, worden niet toegelaten. Aangifte vóór één uur, ten Huize van H. J. BIERMA, Kastelein in het *Graauwe Paard*.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Bevallen van eene welgeschapen doch doode DOCHTER G. A. FIEBENS, geliefde Echtgenoot van

E. H. TONKES.

MEEDEN, 30 Augustus 1854.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER J. R. HOEKSEMA, geliefde Echtgenoot van

JOHS. NIEUWOLD,
Confiturier.

GRONINGEN, 31 Augustus 1854.

*** Heden beviel door Gods goedheid doch ontijdig mijne Echtgenoot M. FOKKENS van een' wélgeschapen DOCHTER, in wier bezit wij ons slechts kort konden verheugen.

GRONINGEN, 31 Augustus 1854.

D. BONNES, *Zadelmaker,*
N. Ebbingestraat, N 15.

Deze dient tot algemeene kennisgeving.

*** Bevallen van eenen *ZOON* Vrouwe J. C. Baronesse VAN DEDEM—ENGELKENS.

Huize ROLLECATE, bij *Zwolle*, 31 Augustus 1854.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van een' ZOON M. COHEN, geliefde Echtgenoot van

J. J. DE JONGE, JR.

GRONINGEN, 3 September 1854.

*** HELLUM, 3 September 1854. Bevallen van een' ZOON S. TONKES, geliefde Echtgenoot van

EDZO TONKES, *Pred.*

*** Heden overleed onverwachts, in den ouderdom van 67 jaren, na eene langdurige ongesteldheid, tot mijne, zijner Kinderen en Behuwd-Kinderen diepe droefheid, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer JAN JACOBS KRAMER, in leven *Adjunct-Commies bij het Provinciaal Bestuur*, na eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 6 jaren.

GRONINGEN, 26 Augustus 1854.

E. VAN DIJK,
Wedw. J. J. KRAMER.

Eenige kennisgeving.

*** Heden morgen om drie uur overleed, na een langzaam verval van levenskrachten, zacht en kalm, onze veelgeliefde Moeder en Behuwd-Moeder, GRIETJE HELLINGA, Weduwe M. A. MELES, in den ouderdom van 63 jaren.

Vier Kinderen en twee Aangehuwde staren diep bedroefd de Overledene na en betreuren in haar eene liefderijke en zorgdragende Moeder. De hoop, dat zij dit aardsche zóó rustelooze leven met een eeuwig zalig heeft verwisseld, lenige onze smart.

VISVLIET, 28 Augustus 1854.

K. HELLINGA MELES.
Uit aller naam.

*** Heden overleed, tot bittere droefheid van ons en van al zijne Betrekkingen, onze jongste Zoon, MAURITS CORNELIS, ruim 10 jaren oud.

GRONINGEN, 31 Augustus 1854.

H. C. VAN HALL.
M. A. VAN SCHERMBEEK.

*** Heden overleed te *Noordbroek* onze geliefde Moeder, GRIETJE DERKS LANTINGA, Wedw. E. B. ENGELKES, in den hoogen ouderdom van bijna 82 jaren.
GRONINGEN, 31 Augustus 1854.

A. ENGELKES.
Mede namens Broeders en Zusters.

*** WINSCHOTEN, 31 Augustus 1854. Heden overleed, tot mijne bittere droefheid, mijne geliefde Echtgenoot GEERTRUID VAN ZWEEDEN, in den nog jeugdigen ouderdom van ruim 34½ jaar, na eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 9 jaren, mij nalatende drie Kinderen, nog te jong om het treffend verlies hunner Moeder te beseffen.

JAN AIKENS,
Mr. *Timmerman.*

*** SAPPEMEER, 1 September 1854. Heden overleed ons eenigst Kindje ANNEGIEN, ruim tien weken oud.

T. J. TEN CATE.
S. K. KEMPINGA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens! Mijne hartelijk geliefde Echtgenoot SARA ROSENBACH, nadat zij op den 26sten Augustus j.l. van TWEELING-DOCHTERS bevallen was, werd, op 36jarigen ouderdom, heden namiddag omstreeks 2 uur, door den dood van mijne zijde weggerukt, mij nalatende, uit eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 10 jaren, zeven Kinderen, alle nog te jong om het verlies eener liefderijke en zorgdragende Moeder te beseffen.
GRONINGEN, 2 September 1854.

M. J. VAN ZUIDEN,
Bakker.

*** Na eene kortstondige ongesteldheid, overleed heden avond te 7 uur mijn geliefde Echtgenoot, JOHANNES BARENDS BULTHUIS, in den ouderdom van 60 jaren, na eene echtverbindtenis van 37 jaren. *Tien* van de *twaalf* Kinderen, die ons geschonken werden, benevens eene Aangehuwde Dochter, beweenen met mij den ijverigen, zorgdragenden Man en Vader, en zien op tot God, die ons alleen bekwaam kan maken om dit treffend verlies in onderwerping te dragen.
MENSINGEWEER, 3 September 1854.

T. O. VAN DUINEN,
Wedw. J. B. BULTHUIS.

Vrienden en Bekenden gelieven deze voor kennisgeving aan te nemen.

*** Trof ons op den 29sten Augustus de gevoeligste slag onzes levens, door het overlijden van onzen geliefden Vader OMMUS HINDRIKS VELVIS, na eene kortstondige ziekte van drie dagen, in den ouderdom van 58 jaren en 6 maanden, — niet mindere ramp trof ons weder op den 1sten September, daar het den Heere behaagde, ook van ons weg te rukken onze geliefde Moeder TRIENTJE HARMANNUS HOMFELD, in den ouderdom van 68 jaren. Wij betreuren in hen een trouwen Vader en eene zorgdragende Moeder.
GRONINGEN, 4 September 1854.

HERMANNUS OMMUS VELVIS.
HENDRIK OMMUS VELVIS.
HARM OMMUS VELVIS.
GEESSIEN OMMUS VELVIS.

*** Bij den Boekhandelaar **H. R. ROELFSEMA**, in de O. Boteringestraat, kan men zich bij voortduring **abonneren** op eenen

LEESCIRKEL VAN TIJDSCHRIFTEN

waarin thans gelezen worden: *het Album der Natuur*, — *de Economist*, — *Europa*, — *de Gids*, — *de Globe*, — *de Huisvriend*, — *Iris*, — *de Konst- en Letterbode*, — *de Maandelijksche Kronijk*, — *de Lectuur voor de Huiskamer*, — *het Leeskabinet*, — *het Leesmuseum*, — *Letteroefeningen*, — *Maria en Martha*, — *Nederl. Museum*, — *Nederland*, — *het Pantheon*, — *de Recensent*, — *de Stads- en Dorpsbibliotheek*, — *de Tijd*, — *onze Tijd en de Tijdspiegel*; — benevens de volgende **Jaarboekjes en Almanakken**: *Aurora*, — *Muzen-Almanak*, — *Holland*, — *Erato*, — *Alm. v. h. Schoone en Goede*, — *het Zaanl. Jaarboekje*, — *Zeeland*, — *de Friesche-*, *Geldersche-*, *Nederlandsche-* en *Christelijke Volksalmanakken* en de *Alm. v. Holl. Blijgeestigen*.

De abonnementsprijs is **ƒ 5.00** in het jaar. Des WOENSDAGS en ZATURDAGS worden telkens twee of drie Boeken bezorgd en de vorige afgehaald, ontvangende ieder op zijne beurt de nieuw verschijnende nommers het eerst.

EN EEN'

LEESKRING,

waarin de **beste** en **nieuwste letterkundige Werken** en **Romans** worden opgenomen.

Ieder Geabonneerde ontvangt telken 14 dagen een Boekdeel van omstreeks 300 bladzijden voor den prijs van **ƒ 3.00** in het jaar.

ELECTRO GALVANISCHE PENHOUDERS.

Dubbel geharde Pennen, ondoordringbaar voor de Roest.

Het is eene bekende daadzaak, dat het Electro Galvanismus, zelfs bij ongesteldheden die men dagelijks ondervindt, zoo als hoofdpijn, tandpijn, pijnen in de armen, beenen, schrijfkramp, pijn in de vingers, enz., enz., zeer heilzaam is, want een niet al te sterke *Galvanische* stroom *versterkt de zenuwen, neemt al de overspanning derzelve weg, en veroorzaakt eene geregelde gelijkmatige werking derzelve.*

De Electro Galvanische Penhouder, van den Heer J. ALEXANDRE, en *waarvoor hij in alle landen van Europa* GEBREVETEERD *is*, neemt al die zwarigheden weg, die tot nu toe het gebruik van het *Electro Galvanismus* verhinderden. *Deze Penhouder, die met elke gewone Pen kan gebruikt worden*, doet door deszelfs eenvoudige en vernuftig uitgedachte zamenstelling, de *volkomene werking eener Galvanische batterij*, en geeft door het gebruik dat men er elk oogenblik van maakt aan den persoon, die er zich van bedient, een *zachte, voortdurende en gelijkmatige Electro Galvanische stroom.*

Alle Doctoren verklaren gaarne, dat het Galvanismus, zoo aangewend, weldadig werkt, zonder ooit eenig gevaar te veroorzaken.

De attesten van alle geleerden uit Duitschland, Frankrijk, Engeland en ook van Nederland, die eerstdaags algemeen verkrijgbaar zullen zijn, bewijzen zulks ten sterkste.

De prijs van een Penhouder is *ƒ* 1,25.

Daarbij heeft de Heer ALEXANDRE tevens uitgevonden *Gecimenteerde of dubbel geharde Pennen, besloten in een kistje van Braziliaansche Gom.*

Die Pennen zijn om het roest en de oxydatie, door de slechte kwaliteit van de meeste inktsoorten veroorzaakt, te beletten, *gecimenteerd*, en zoodanig verhard, dat dezelve bijna even hard als Diamant en zoo buigzaam als de Ganzenpen wordt.

De aldus bereide Pennen duren oneindig langer en weerstaan elke oxydatie, zoodat men dezelve niet elk oogenblik, wanneer men niet voortgaat met schrijven, behoeft uit te vegen. Een in Braziliaansche Gom gebeeldhouwd kistje dient om de Pennen te bewaren; het is een allerliefst voorwerp, evenzeer geschikt voor een studeerkabinet, als in het boudoir eener elegante dame.

Ten einde te maken dat alle handen van de voordeelen dezer Pen zullen kunnen profiteeren, levert de Heer ALEXANDRE aan het Publiek *drie verschillende soorten af, fijne, middelmatige* en *grove.*

De prijs der Pennen is *ƒ* 2,50 per kistje van 144 stuks.

Verkrijgbaar te *Groningen* bij **P. v. WICHEREN, H.z.**, en **A. L. SCHOLTENS**; te *Leeuwarden* bij **V. MEURSINGE**, te *Sneek* bij **VAN DRUTEN & BLEEKER** en voorts in alle Plaatsen van ons Land.

Solide Personen, buiten *Groningen*, voor het **Debiet** dezer Artikelen willende werkzaam zijn, adresseren zich franko aan de Hoofdagenten NOLET & ZOON te *Utrecht.*

*** Heden is aan de Inteekenaren verzonden:

DE BIJBEL,

met inleidingen en ophelderende aanteekeningen voorzi[en]

door OTTO VON GERLACH. Naar het Hoogduitsch door W. F. BARBIERS, Predikant te *Gouda.*
14*de Aflevering* (9*de Aflevering OUDE TESTAMENT*). 30 *Cents per Aflevering.*

WANDELINGEN IN DE TUINEN VAN HET KONINKLIJK ZOÖLOGISCH GENOOTSCHAP
NATURA ARTIS MAGISTRA

te *Amsterdam*, door JOHANNES.

Vel 38 en 39. Prijs voor het geheele werk.............................. *ƒ* 4, kompleet in 52 bl[aden]

Volksbeschaving: Volksheil.

TIJDSCHRIFT TOT BEVORDERING DER ZEDELIJKE EN VERSTANDELIJKE BELANGEN DES VOLKS EN ZIJNER BESCHAVING, DOOR HET VERSPREIDEN VAN NUTTIGE EN AANGENAME LECTUUR. Afl. 5, inhoudende:

De Louise-School te Amsterdam, door E. H. HARTMAN, (*Vervolg*).
De Leigroeven, naar *Charles Dickens*, door J. DOZIJ KERPESTEYN.
Een woord over Baden en Zwemmen, door Dr. A. W. F. HERCKENRATH.
Beklemming van Landerijen, door C. RÖMELINGH, — medegedeeld door het Bestuur van het IXde Landhuishoudkundig Congres.
Mijn Vader en Grootvader deden het zóó, door Prof. La[...]
Herinnering aan CATS, door L. H. B.
Jood en Christen, door Dr. A. WILDENHAHN.
De Goudzoeker in Australië.
De vrolijke Dienstmaagd, door D. SIJBERDEN D.z.
Een Brief en een Antwoord betrekkelijk de Maats[...] tot verbetering van den werkenden stand, door [...] HARTMAN.
Boekbeschouwing, door E. G., L. en D.

Prijs per Jaargang van 12 Nommers *ƒ* 2,50.

ALLART & VAN DER MADE[...]

*** VERKOOPING eener zeer belangrijke VERZAMELING

PENNINGEN EN MUNTEN,

nagelaten door den HoogWelGeboren Heer L. U. Baron RENGERS, *Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw* en *Betaalmeester* te *Groningen*, welke benevens eene Collectie

BOEKEN OVER PENNING- EN MUNTKUNDE,

publiek zullen worden verkocht op MAANDAG den 2den October 1854 en vervolgens, door en ten Huize van R. J. SCHIERBEEK, te *Groningen*, bij wien de CATALOGUS eerlang zal zijn te bekomen.

Ter voldoening aan het nader Bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer REGTER-COMMISSARIS in het Faillissement van **GERHARDUS BERNARDUS ALBERTS ROSENBOHM**, Grof-, Hoef- en Kagchelsmid, wonende te *Groningen*, worden bij deze de **BEKENDE** en **ONBEKENDE SCHULDEISCHERS** in voornoemd Faillissement, de **BEVOORREGTE** en de **PAND** of **HYPOTHEEK** hebbende daaronder begrepen, welke bij de eerste Verificatie der Schuldvorderingen niet zijn opgekomen, **nogmaals opgeroepen**, om in persoon of bij behoorlijk gemagtigde te verschijnen in de AUDIENTIEZAAL van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, op **Maandag den tweeden October** 1800 vierenvijftig, des voormiddags te tien uur, ten einde alsnog hunne SCHULDVORDERINGEN ter VERIFICATIE in te leveren.

De Curator in voornoemd Faillissement:
Mr. H. EDELINCK.

Die iets te VORDEREN hebben van — of VERSCHULDIGD zijn aan de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van wijlen den Heer **A. W. WILLEMS**, in leven *Apotheker*, gewoond hebbende te *Groningen*, en aldaar overleden den 28sten Augustus 1854, worden verzocht daarvan vóór den 20sten September eerstkomende opgave of betaling te doen aan Mr. R. IJ. MULLER, Advokaat te *Groningen.*

HERBESTEDING

VAN DEN

KUNSTWEG

VAN

HAREN NAAR PATERSWOLDE,

zal plaats hebben ten GEMEENTEHUIZE te *HAREN*, op ZATURDAG den 9den September 1854, des namiddags te 4 uur.

De Bestekken en Teekening zullen aldaar ter lezing en inzage liggen van af den 30sten Augustus eerstk., en de aanwijzing der Werken in loco geschieden op DINGSDAG den 5den September, waartoe men zich te 10 uur ten Huize van R. ABELS zal kunnen aanmelden.

De INSCHRIJVINGS-BILJETTEN zullen dagelijks tot op DONDERDAG den 7den September e.k., des middags 5 uur, aan het GEMEENTEHUIS te *Haren*, onder het Adres **Kunstweg**, bezorgd kunnen worden.

Het Bestuur der Gemeente Haren,
L. J. JORISSEN.
L. RUMMERINK,
Wethouder.

POSTWAGENDIENST.

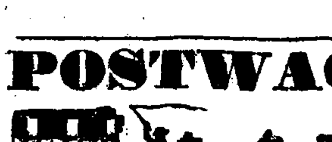

De **DILIGENCE** van ***Groningen*** over ***Winschoten*** en ***N. Schans*** naar ***Leer***, rijdt 's morgens om zeven uur van ***Groningen*** en 's morgens om 10 uur van ***Leer***.

NB. De **MARKTDAGWAGEN** vertrekt des **Dingsdags en Vrijdags**, des namiddags te 4 uur, van ***Groningen***.

De Ondernemer, G. MONKHORST.

Vrijdag den 8sten September

1854, des voormiddags te 10 uur, VERVOLG van de PUBLIEKE VERKOOP van **AANNEMERSGEREEDSCHAPPEN, AFBRAAK, HOUT** en **IJZERWAREN ENZ.**, ten verzoeke van den Heer P. WIERSEMA, aan deszelfs Werf bij de Zuider Kuipen te *Groningen.*

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

BOELDAG,

op VRIJDAG den 8sten September 1854, ten Sterfhuize van wijlen den Heer H. KIJFF, te *Leens*, des voormiddags precies te 10 uur, van HOUTWERK en GROVE MEUBELEN; — precies te 2 uur, van MAHONIEHOUTEN MEUBELS, O. I. en JAPANSCH PORSELEIN, ENGELSCH en DUITSCH AARDEWERK en THEEGOED, ZILVERWERK, goed GEVULDE BEDDEN en TOEBEHOOREN, TAFELGOED, waaronder 4 stel DAMAST; eene groote partij KO[...] TIN-, IJZER-, GLAS- en AARDEWERK en [...] meer zal worden gepresenteerd. — Bij Aanslag[...] breeder omschreven.

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

De ondergeteekende, J. C. VA[N HAS]SELT, vaceert **dagelijks** ten KANTORE ter **overname** [...] **TALONS** der 3 pCts. **WE[RKE]LIJKE SCHULD**, om daarvoor **nieuwe** [...] **Coupons** te bezorgen.

J. C. VAN HASSE[LT.]

De ondergeteekende belast zich [...] **overname** der **TALONS** [...] **NEDERLANDSCHE WE[RKE]LIJKE SCHULD**, om **nieuwe bladen Coupons** te bezorgen.
GRONINGEN, 31 Augustus 1854.

Wedw. H. A. ISRA[...]
Heerestraat, No. 3[...]

De ondergeteekenden belasten [...] het **bezorgen** van **NI[EUWE] COUPONBLADEN** bij de [...] **fecten 3 pCt. Werk.** [...]
GRONINGEN, 1 September 1854.

MESDAG & ZON[EN.]

G. J. en **A. E. GR[...]VELD**, te *Winschoten*, va[ceeren da]**gelijks** ten hunnen KANT[ORE ter] **overname** van de **TAL[ONS der] 3 pCt. Werk. Schuld** ter verkrijging van [...] **WE COUPONBLADEN**, en rekommander[en zich] verder bij voortduring in het **Koopen** en **Ver[koopen]** van **BINNEN-** en **BUITENLANDSCH[E EF]FECTEN.**

Ten Kantore van Mr. **H. P. WIC[...]** Notaris te *Leek*, is **te Huur** [...] deelte van het **JAGTVELD** [...] ***wold***, voor het Saizoen 1854.

BOON- EN KOOLMOLE[NS.]

Bij **R. PALM**, in de Oosterstraat, in d[...] onder den Heer D. VAN DER BAAN, zijn als [...] woonte ***TE HUUR***: **BOON-** en **K[OOLMO]LENS**, door hem zelven uitgevonden en ver[...] die door **fijn** en **spoedig snijden**, van de [...] zich doen kennen.

Toevallig worden te KOOP a[...] **ENGELSCHE, BRABA[NDSCHE]** en **INLANDSCHE KO[...]** allen van de **beste soorten** [...] zonder HOKKEN. Adres *franko* aan het BU[REAU dezer] COURANT.

IEMAND van zeer fats[oenlijke fa]milie en onbesproken gedrag, [...] dertig jaren oud, zag zich [...] plaatst als **KLERK** bij e[en ...] meester of Notaris te Lande, tegen genot v[...] en INWONING, of vergoeding van dien, [...] ander **salaris.** Die hierop reflecteren, gelie[ven zich te] adresseren aan het BUREAU der GRONINGER C[OURANT] onder de letters S. V.

Indien iemand genegen is, [...] en Inwoning, in eene ***APOT[HEEK]*** als **BEDIENDE** werkzaa[m ...] waar tevens de gelegenheid [...] ven tot het **bijwonen** der **AKADEMISC[HE LES]SEN**, kan zich ter informatie vervoegen bij [...] VERS dezer COURANT.

Eene jonge **KRAAMVROUW**, [...] ZOG, verzoekt vriendelijk een KIND te [...] of bij geval een KIND in **huis.** Adr[es ...] BUREAU dezer COURANT.

Sedert geruimen tijd leed ik [...] matiek in de armen en beenen [...] ik verhinderd werd mijne bezigh[eden te ver]rigten. Alle mogelijke middelen [...] mij daartegen aangewend, doch zonder eenig re[...] delijk nam ik het besluit, de zoo vaak geroemde **BERGERSCHE KETTINGEN** te be[...] kocht er ten dien einde een bij de Heeren J. [...] GER & Co., te *Rotterdam.* Weldra mogt ik [...] van mijne pijnen ondervinden, terwijl ik thans [...] algeheele genezing mag verblijden; waarom ik [...] dit tegenwoordig Attest afgeef, opdat iedere lijd[er ...] trouwen zijne toevlugt tot dit uitstekend middel [...]
KRALINGEN, bij *Rotterdam*, 1 Augustus 1854.

GIJSBERT KRUYT.

GOLDBERGER'S KETTINGEN genezen Hoofd[...] gezigts-, Tand- en Oorpijn, Krampkolijk, M[...] Borstkramp, Hartkloppen, Zenuwzwakte, Beving [in] de Lenden, Stijfte in de Leden, Gewrichtspijn [...] Handjicht, Vliegende Jicht, Zwakte der Oogen, [...]righeid en alle andere Rheumatische en Zenuw[...]

Zij worden voor *ƒ* 1,80 — *ƒ* 2,70 — *ƒ* 3,60 — *ƒ* [...] derstaande **DEPOTS** verkocht.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te [...] P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. [...] te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAASB[EEK ...] *Hoogezand* bij F. M. DIKEMA; te *Meppel* [...] BARTH; te *Nieuwolda* bij R. P. VAN CALCAR; [...] *broek* bij W. B. TEDINGA; te *Pekela* bij J. T. [...] BRUGGE; te *Stads-Kanaal* bij H. KREKEL; te [...] bij S. SAVENYË; te *Winschoten* bij G. WA[...] en in de bekende Depôts in de andere Steden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HO[...]

BIJVOEGSEL
tot de *Groninger Courant van den 5den September* 1854, *no.* 71.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

Hollandsche Kolonie SHEBOYGAN, 8 Augustus.

De Stark-County-Maatschappij van Landbouw in den Staat Ohio looft premiën uit voor de fijnste „modellen" van jonge Amerikanen. Hier is de lijst:

„Voor het schoonste kind 5 dollars en een diploma aan de moeder; voor het 2de schoonste kind 3 dollars en diploma aan de moeder; voor het 3de schoonste kind 2 dollars en een diploma aan de moeder. Voor het grootste en zwaarste kind, beneden de 12 maanden oud (naar gelang van ouderdom) 5 dollars en een diploma aan de moeder; voor het 2de grootste en zwaarste kind (als voren) 3 dollars en een diploma aan de moeder; voor het 3de grootste en zwaarste kind (als voren) 1 dollar en diploma aan de moeder."

Bovenstaande is geene billijke lijst; al de premiën worden aan de moeders toegewezen, — vaders krijgen geene aanmoediging!

— Gepasseerden Dingsdag namiddag werd door den onderschout *L. Kiezel*, van wege de gemeente Holland, voor den vrederegter binnen deze stad aanklagte gedaan tegen ds. *Pieter Zonne* [tot December l.l. leeraar bij die gemeente], wegens het storen der godsdienstoefening in de kerk op Zondag voormiddag den 30sten Julij j.l., en door gemelden ambtenaar een bevel van gevangenneming tegen den persoon van ds. *Pieter Zonne* uitgevaardigd en in handen van den konstabel gesteld, die krachtens dit bevel den meergemelden *Pieter Zonne* den volgenden middag gevankelijk binnen Sheboygan bragt.

In September e.k. zal deze criminele zaak voor het Circuit-Court dienen. Wat daarvan de uitslag zijn zal, moet de tijd leeren. Bij ons beste weten is dit het eerste geval, dat ds. Zonne, bij al zijne processen sedert zijn hierzijn, zoo ver uitgevoerd heeft, en wij hopen dat het hem tot nut zal strekken.

— In de westelijke counties van Wisconsin betalen de boeren 2 dollars per dag boven den kost, aan de arbeiders die de vruchten helpen binnenzamelen.

— Reeds dikwerf is geklaagd over den last, dien Duitsche regeringen door het naar Amerika inschepen van misdadigers aan de Ver. Staten berokkenen. Eene geheele dievenbende, die uit Brunswijk naar Amerika was gezonden en in Pensylvanië bij het plegen van nieuwe rooverijen is gevangen genomen, zal naar Duitschland worden teruggezonden; men zal in het vervolg evenzoo handelen met alle vagebonden, die door de gevangenissen van het buitenland naar Amerika zijn uitgeworpen.

— De kleurlingen uit den staat New-York hebben zich den 9den dezer te Syracusa in eene conventie vereenigd. Zij hebben besloten 1) aan de wetgevende magt te vragen de constitutie zoodanig te wijzigen, dat zij dezelfde regten als de blanken genieten; 2) aan die kiezers, die kleurlingen zijn, aan te bevelen hunne stemmen slechts te geven aan die kandidaten die genegen zijn hun die regten toe te kennen; 3) de instelling te eischen van eene industrieschool, en terzelfder tijd te protesteren tegen bijzondere scholen voor de kinderen der kleurlingen; 4) de oprigting van eene tentoonstelling van landbouwproducten. Na de aanneming dier besluiten is de conventie verdaagd. Den 27sten December zal zij weder bijeenkomen en wel te Rochester.

— Een Noord-Amerikaansch dagblad verhaalt de volgende aandoenlijke geschiedenis, op de werking der slavenwet in Mississippi betrekkelijk: Een daar wonend planter leed aan eene zoo afzigtelijke ziekte, dat al zijne blanke vrienden hem verlieten, en hij bijna hulpeloos gebleven zou zijn, had niet eene jonge slavin hem liefderijk verpleegd, zijne zweeren verbonden en hem opgepast tot hij volkomen genezen was. Vol erkentelijkheid jegens zijne weldoenster, ging hij met haar naar Cincinnati in den staat Ohio, verklaarde haar vrij, deed eene akte daarvan opmaken en huwde haar in de wettige vormen. Zij leefden gedurende vele jaren gelukkig en wonnen verscheidene kinderen over. Toen nu de pachter op zijn sterfbed lag, verdeelde hij, bij uitersten wil, zijne nalatenschap tusschen zijne vrouw en kinderen. Maar zijne broeders kwamen, op het vernemen van zijnen dood, te voorschijn en eischten de nalatenschap op. Toen de weduwe dien onregtvaardigd afsloeg, werd ook op haar en hare kinderen beslag gelegd, en de regter verklaarde dat de geheele beschikking van de slavenwet in den Staat geweest, en werd de boedel aan de broeders van den pachter toegewezen. Deze verkochten nu ook de weduwe en kinderen in het openbaar, en, in zoo ver zij niet reeds gestorven zijn, leven zij nu van elkander afgescheiden, onder al den last der slavernij!

— Het laatste nommer van de *Annales d'Afrique*, gewijd aan de bestrijding van den slavenhandel, deelt weder eenige tooneelen mede van verkoop van slaven in Amerika, waaronder zijn, die te veel strijden met de goede zeden, om ze mede te deelen. Onder de meldingswaardige is de volgende: Een verkooper komt met den makelaar en eene slavin op de markt. De verkooper is bedrukt, want 't geen hij gaat verkoopen, is hem als dochter lief. „*Helena*," zegt hij, „het moet, ik kan u niet meer beschermen." De ongelukkige beklimt de verhevenheid. „Hoeveel voor deze schoone vrouw, eene ware *Albino*, die in den smaak moet vallen van elken gentleman, hoeveel, hoeveel?" — 500, 800, 1000 dollars, roepen de vrienden van den gedwongen verkooper, die haar nog hopen te redden. Niemand schijnt te willen opbieden. Maar de makelaar roept: „Zij is verstandig onderwezen, hoort ge; is er geen kooper?" Dit hielp. 1200, 1400, 1600 dollars wordt er geboden. „Zij is ijverige Christinne, van een best karakter; men kan ten volle vertrouwen in haar stellen." Voor 2000 dollars werd zij toegewezen aan den gentleman, die de vervolging had ingesteld. De verkooping van het vleesch en de beenderen, van het bloed en het hart van een 19jarig meisje was afgeloopen, dat voor 1000 dollars zou geleverd zijn, maar haar verstand gold nog 600 en haar Christelijk geloof 400 dollars!

RUSLAND. — TURKIJE.

Berigten met den telegraaf uit Konstantinopel ontvangen, en loopende tot den 21sten Augustus, houden in, dat het door den Bey van Tunis gezondene contingent te Beikos was aangekomen, mitsgaders eenige kompagniën Engelsche jagers. — Saïd-bassa, de nieuwe onderkoning van Egypte, was in de Turksche hoofdstad met groote onderscheiding ontvangen.

De nederlaag door de Turken in Azië geleden, was den 20sten te Konstantinopel bekend, en baarde daar veel bekommering, wijl men vreesde dat Perzië uit deze gebeurtenis aanleiding zou nemen om zich met Rusland te verstaan.

De expeditie naar de Krim is op nieuw uitgesteld. (Deze expeditie wordt door de Engelschen als eene zaak van eer beschouwd en zij dringen er op aan, dat er iets gedaan zal worden; men is intusschen wel gedwongen ze uit te stellen en heeft lord *Raglan* moest toegeven dat zij eerst half September plaats zal hebben. Prins *Napoleon* is nog altijd ziek en zal niet naar Frankrijk terugkeeren, voor de expeditie haar beslag heeft verkregen; hij blijft voorloopig te Konstantinopel.)

Eene latere depêche van Konstantinopel meldt als officieel, dat de expeditie naar de Krim is vastgesteld. De maarschalk *St. Arnaud* zal den 2den September vertrekken om het bevel over de expeditie op zich te nemen.

Uit Parijs schrijft men dat de bestemming der geallieërde troepen in den Levant, indien zij gezeild zullen zijn, is: 1) Odessa, 2) de landengte van Perecop in het noorden van de Krim, en 3) de golf van Balaklava, in het zuiden. Het laatste punt is ongeveer 15 Eng. mijlen van Sebastopol.

Het blijkt dat de toestand der troepen verschrikkelijk is. De divisie *Canrobert* is bijna geheel vernield, anderen verloren de helft der manschappen, anderen 2 - 3000 man. De divisie van prins *Napoleon* heeft naar verhouding het minst geleden. Het ontbreekt er aan geneeskundige hulp. De hospitalen zijn vol en men moet al zeer ziek zijn, om daarin opgenomen te worden. De Engelschen tellen zoo mogelijk nog meer zieken; doch zij verbergen hunne verliezen met eene merkwaardige hardnekkigheid. Men heeft berekend, dat 10,000 Franschen van het expeditionaire leger aan de cholera zijn bezweken.

Hoewel ook de oorlog in 't Oosten op de nijverheid nadeelig werkt, ontbreekt het echter in Engeland niet aan vernuftige industriële vindingen, die ook uit die bron van nadeel voordeel weten te scheppen. Er worden n.l. naar het Turksche leger katoenen hemden uitgevoerd, waarop uittreksels uit den koran gedrukt zijn. Tegen eenen prijs, die tienmaal de waarde overtreft, worden deze door de Turksche soldaten aangekocht; want men heeft zoodanige hoofdstukken of teksten overgenomen, die als talisman tegen elke verwonding zouden beschutten.

De generaal *Baraguay* en de vice-admiraal *Napier* zijn l.l. Zondag naar Hango vertrokken. In hun gezigt lieten de Russen de versterkingen aldaar springen en trokken naar Abo, waar 15,000 man vereenigd zijn. Abo zal door de bondgenooten worden aangetast. Reeds heeft op den 18den Aug. bij Abo een gevecht plaats gehad tusschen 4 Engelsche oorlogsschepen en 50 Russische kanonneerbooten en 4 stoomvaartuigen Het verlies wordt niet opgegeven. De admiraal *Martin* is met een klein eskader naar de golf van Bothnie vertrokken.

— Men schrijft uit Weenen aan den *Times*, dat er sprake is van een additioneel artikel bij de Oostenrijksch Pruissische conventie, 't welk welligt Pruissen op beter voet zal brengen met Engeland, Frankrijk en Oostenrijk.

Men verzekert dat Rusland, in antwoord op de jongste voorstellen der Westersche mogendheden, in overeenstemming met Oostenrijk gedaan, heeft verklaard zich het protectoraat over de Grieksche Christenen uitsluitend voor te behouden, maar geneigd te zijn de drie overige punten aan te nemen.

(*Laatste berigten.*) Het Russische antwoord is den 2den dezer, te Weenen, aan den heer *Buol* medegedeeld. Het luidt weigerend ten aanzien der verlangde waarborgen. Rusland zal zich op het defensieve houden.

— Een brief van den Turkschen bevelhebber te Gallipoli aan den generaal *Levaillant* gerigt en in den *Moniteur* opgenomen, meldt, dat de cholera aldaar reeds den 12den Augustus verdwenen was.

GRIEKENLAND.

Een telegr. berigt uit Athene van den 26sten Augustus meldt het volgende: De Porte heeft (zooals reeds gemeld werd) elke verlenging van den termijn voor de vrije Grieksche scheepvaart geweigerd, in geval de Grieksche regering niet ten minste in beginsel de eisch tot schadevergoeding erkenne. Het Grieksche ministerie echter heeft in eene nota te kennen gegeven, dat het zich zelven veel meer geregtigd acht een' eisch tot schadevergoeding van 100 millioen thaler in te stellen.

Het plan om het Fransche bezettingsleger, wegens de hevigheid van de cholera in den Piraeus, naar Athene te verleggen, heeft daar grooten schrik en onrust verwekt.

ITALIE.

Z. H. de Paus heeft een algemeen jubilé uitgeschreven, 't welk in de aanstaande maand October of November zal plaats hebben, ter afsmeeking: 1) van den vrede tusschen de Christen vorsten, — 2) het eindigen van den geest van opstand en oproer, — 3) het opheffen der geesels van de cholera en den hongersnood, — 4) de voorlichting van den H. Geest aan den Paus, omtrent de beslissing van het leerstuk der onbevlekte ontvangenis. Voorts zal de Paus de bisschoppen der Katholijke wereld te Rome bijeenroepen, ten einde tegenwoordig te zijn bij de plegtige vergadering, waarop de afkondiging van voornoemd leerstuk zal plaats hebben.

— In Rome woedt de cholera nog bevig; vele geneesheeren hebben die stad verlaten, anderen weigeren den lijders hunne hulp te verleenen; het volk dreigt oproerig te worden. De Paus heeft zelf de cholera-zieken bezocht. Dat bezoek heeft eenen goeden indruk verwekt en zijne zedelijke uitwerking op het publiek gedaan.

Ook te Palermo is de cholera uitgebarsten. Men vreesde dat de Sicilianen tot opstand zouden komen, want zij laten zich maar niet van het denkbeeld afbrengen, dat de cholera door gift veroorzaakt is. Palermo is in staat van beleg gesteld; de zaken staan stil; de gemeenschap is afgebroken en de meeste personen, die het geld daartoe hebben, gaan op de vlugt.

— Te Rimini werd de stads-kommandant *Lateni* door een' sluipmoordenaar om het leven gebragt; kort daarop werd ook de onder-secretaris van den gemeenteraad vermoord en de stads-kassier met een' dolk doodelijk gewond. Vele personen zijn in hechtenis genomen. Te Forli zijn ook verdachte personen gearresteerd en naar Bologna gezonden.

SPANJE.

Het blijkt thans dat de bezorgdheid van velen over het voortdurend verblijf van *Maria Christina* te Madrid, geenszins ongegrond was. Onmiddellijk nadat haar vertrek was ruchtbaar geworden, heerschte eene groote opgewondenheid; de vrienden van onrust en wanorde hebben dit vertrek tot voorwendsel genomen om hunne ontevredenheid over zekere andere maatregelen aan den dag te leggen, en eene nieuwe oproerige beweging is den 29sten uitgebroken. De telegrafische dépêche, die een en ander mededeelt, meldt echter te gelijkertijd dat de beweging ten spoedigste onderdrukt is, zonder dat er bloed vergoten is; de in verschillende wijken der hoofdstad opgerigte barrikades zijn door de troepen in vereeniging met de nationale garde geslecht.

Nadere bijzonderheden ontbreken vooralsnog, doch uit het medegedeelde blijkt genoegzaam, dat het ministerie *Espartero-O'Donnell* zich mag geluk wenschen dat het nog in tijds het vertrek der Koningin-moeder bevorderd en verzekerd heeft. Dat hare tegenwoordigheid te Madrid bij de bijeenkomst der Cortès een' hoogst nadeeligen invloed zou hebben geoefend op de gesteldheid der gemoederen, ook bij de discussiën, kan men eenigzins nagaan.

(De Koningin *Maria Christina* heeft hare vrijheid aan de Fransche regering te danken. Keizer *Napoleon* namelijk moet daarover een' eigenhandigen brief aan de Spaansche regering gezonden hebben.)

De Fransche *Moniteur* meldt heden, dat de goederen van *Maria Christina*, na hare vlugt uit Spanje, in beslag genomen zijn, alsmede dat de betaling van haar pensioen geschorst is.

De *Gaceta* behelst twee koninklijke besluiten. Bij het eene wordt eene commissie benoemd, belast met aan de Kamer een wetsontwerp aan te bieden voor de spoorweg-concessiën; bij het andere wordt eene commissie benoemd om de acten der reeds verleende concessiën na te zien en goed- of af te keuren. Dit is een harde slag voor de familie *Rianzares*, [*Maria Christina*], die tot nu toe het monopolie van bijna alle spoorwegen bezat.

De minister van marine, don *Allende Salazar*, heeft al de beschikkingen door de junta's genomen in zaken de marine betreffende, nietig verklaard, welke maatregel door de meeste Spanjaarden te regt wordt toegejuicht.

De regering heeft de clubs doen sluiten en daaronder ook de club der Unie, waarvan *Espartero* het honoraire voorzitterschap had aangenomen.

De redacteuren van het orgaan van de club der Unie *El Clamor de las Barricadas*, de heeren *Cervera* en *Garrido*, zijn in hechtenis genomen. De wijze raadgevingen van den gouverneur, den heer *Segasti*, hebben deze schrijvers niet kunnen bewegen hunne pen te wijden aan de consolidatie der Julij-zegepralen, in plaats van die dienstbaar te maken aan de zaak der anarchie.

In gevolge eener circulaire van den minister van binnenlandsche zaken, moeten alle junta's in de hoofdstad ontbonden worden, onder welke benaming deze ook mogen bestaan. De provinciale junta's zijn hiervan uitgezonderd.

De commissie belast met het onderzoek van den staat der achterstallige schulden, heeft hare taak ten einde gebragt. Het blijkt dat er een deficit [illegible] van 700,000,000 realen.

Het dagblad *las Novedades* [illegible], dat naar het schijnt, de Carlistische partij weer [illegible] het hoofd op te steken, en dat een harer agenten, voorzien van eene algeheele volmagt en de noodige gelden, in de hoofdstad moet zijn aangekomen, met het doel om zich wapenen te verschaffen. Om alle achterdocht te ontgaan, zou hij beproefd hebben den noodigen aankoop daarvan bij kleine partijtjes te doen.

De *Nacion* berigt dat de heer *Diego Coello y Quesada* verzocht heeft dat zijne benoeming tot gezant te Koppenhage worde ingetrokken, daar hij liever zijne betrekking van directeur van het dagblad *la Epoca* wenscht te behouden.

De graaf *de Lucca* heeft een groot feestmaal gegeven aan al de officieren van het constitutionnele leger, ten einde de zegepraal van dat leger, van de constitutie en van de vrijheid des vaderlands te vieren.

— De kweekscholen van priesters waren in Spanje door de toelating van dagscholieren ook inrigtingen van onderwijs voor andere volksklassen geworden. Bij een besluit des gouvernements, hetwelk in een der jongste nommers van het Spaansche regeringsblad is afgekondigd, is de toelating van dagscholieren in de seminariën verboden.

DUITSCHLAND.

In Frankenland, de korenschuur voor Beijeren en andere naburige gewesten, wordt dit jaar tienmaal meer tarwe, ongeveer twaalfmaal meer gerst en zesmaal meer rogge dan het vorige jaar ingeoogst. In de ovrige Zuid-Duitsche staten levert de oogst thans mede het dubbele of ook driedubbele van het vorige jaar op.

— Blijkens eene officiële opgave, zijn dezer laatste dagen, in de nabuurschap van Breslau, ongeveer 60 dorpen en gehuchten overstroomd geworden. Het bezwijken van een aantal dijken door den hoogen waterstand heeft tot deze overstrooming aanleiding gegeven. De schade, welke door dit ongeval in die provincie aan gebouwen, vee en veldvruchten aangerigt is, moet zeer aanzienlijk zijn.

— Te Munchen is aan de cholera overleden o. a. de baron *Simon von Eichthal*, een der voornaamste geldmannen van Duitschland, en te Augsburg, mede in Beijeren, heeft de cholera twee geachte ingezetenen weggerukt, te weten dr. *Mebold*, een der redacteurs van de *Augsb. Zeitung*, en dr. *Ed. Weidemann*, sedert 21 jaren redacteur van het bekende weekblad *das Ausland*.

— De vraag van Oostenrijk tot gedeeltelijke mobielverklaring van het federale leger moet bij de Duitsche staten zeer weinig bijval vinden.

— Voor de nieuwe Oostenrijksche leening zijn reeds 470 millioen geteekend. Men verwacht dat tegen het einde dezer maand voor het maximum, 500 millioen, zal geteekend zijn

DENEMARKEN.

Berigten uit Koppenhage houden in dat den 29sten Augustus aldaar eene bijeenkomst van het Constitutionele Genootschap heeft plaats gehad, waaraan 3000 personen van allen rang en stand hebben deelgenomen, en waarin eene zeer vijandige taal tegen het ministerie gevoerd is. In die bijeenkomst is besloten, de betaling der belasting te weigeren, tot dat de ministers door de Wetgevende Kamers in staat van beschuldiging gesteld zouden zijn, en bij inschrijving is reeds eene aanzienlijke geldsom bijeengebragt, om de beambten, welke ter zake van hunne tegenkanting tegen de bewindslieden ontslagen waren, of zouden worden, schadeloos te stellen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 31 Augustus.

Van wege de Britsche admiraliteit is, onder dagteekening van den 25sten Augustus j.l., het volgende aan een Londensch handelshuis geschreven: „In antwoord op uwe vraag, of er eene werkelijke blokkade te Odessa en in de Azofsche zee bestaat, dient dat er bevelen uitgevaardigd zijn tot het effectief blokkeren van alle Russische havens in de Zwarte zee; en er is grond om te denken dat de bedoelde havens thans in staat van blokkade zijn of binnen kort zijn zullen."

— Omstreeks den middag had Donderdag eene hevige gasontploffing ten huize van den optischen instrumentmaker *Amadio*, in Thragmortenstreet, plaats, waardoor de voorgevel van dat huis en zeer veel van wat zich in den winkel bevond geheel vernield is. Twee voorbijgangers werden vrij zwaar gekwetst.

— Het aantal der hier overledenen in de Zaturdag geëindigde week was 2039, terwijl het gemiddeld getal in dezelfde week der tien laatste jaren slechts 1125 bedroeg. Cholera en gewone buikloop hebben 1061 slagtoffers gemaakt, terwijl het geheel bedrag der gedurende de tegenwoordige epidemie aan de cholera overledenen reeds 2783 bedraagt. Bij al het treurige hiervan verheugt men zich echter dat de lagere volksklassen zich veel meer dan vroeger bereid betoonen om de door het gezondheids-bureau gegevene voorschriften en raadgevingen van voorzorg op te volgen.

— Eindelijk heeft men bijna de zekerheid erlangd van het vergaan van de *City of Glasgow*. Kapt. *Taylor*, voerende de Engelsche brik *Briton's Pride*, den 17den te Boston binnengekomen, verklaart, den 12den Aug. op 41° 56′ br. en 66° 05′ l. te hebben drijvende gevonden een groen geschilderden koffer, gemerkt „*G. G.*, *City of Glasgow*", welke woorden besloten waren in een' vergulden krans; eenige minuten later ontdekte bij een plank van een voorsteven, ongeveer 12 voet lang en gemerkt met eenige letters, welke hij niet kon ontcijferen.

— Met de laatste overlandpost heeft men berigt ontvangen, dat vermoedelijk twee verschrikkelijke schipbreuken in de Indische wateren hebben plaats gegrepen, waarbij nagenoeg 900 menschen moeten zijn omgekomen; althans de schepen *Hygeia*, met 508 passagiers van Macao naar San Francisco, en *Lady Nugent* met nagenoeg 400 militairen van Madras naar Rangoon bestemd, zijn, ofschoon in Mei j.l. naar hunne bestemmingsplaats gezeild, nog niet aangekomen of ergens ontmoet.

— In het dagblad van Berbice van den 24sten Julij leest men: „Goud is nabij de Colorado ontdekt, alsook zilver en koper. De goudzoekers hadden een' Indiaanschen volksstam ontmoet, die gouden kogels voor hunne geweren gebruikten."

FRANKRIJK.

PARIJS, 31 Augustus.

De *Moniteur* bevat de benoeming van den admiraal *Parseval-Deschênes*, die in de Oostzee het bevel voert over de Fransche vloot, tot grootkruis van het Legioen van Eer.

— Een besluit van den 22sten Aug. regelt de traktementen der akademische betrekkingen. De curatoren zullen 15- a 10,000 fr. ontvangen, de inspecteurs 6000 a 3500 fr., de secretaris der Parijsche akademie 5000 fr., de overige secretarissen 3500 a 2000 fr.

— Het hof van assises der Seine heeft den drukker *Gauvain*, die onlangs een' geestelijke in de nabijheid van de kerk St. Vincent de Paula heeft doodgeschoten, vrijgesproken, omdat uit de debatten is gebleken, dat deze geestelijke misdadigen omgang had met de vrouw van *Gauvain*.

— De correctionele regtbank der Seine heeft zich heden bezig gehouden met het ongeval, dat den 3den Aug. op den spoorweg van Sceaux heeft plaats gehad. De heer *Arnaudeau*, chef van de dienst, die beschuldigd was dit ongeval veroorzaakt te hebben door na te laten de behoorlijke bevelen aan zijne ondergeschikten te geven, is veroordeeld tot 2 jaren gevangenis en 3000 fr. boete. De maatschappij is veroordeeld als civiel verantwoordelijk.

— Volgens eene te Strasburg openbaar gemaakte officiële opgave, is de oogst in het departement van den Nederrijn zeer gunstig uitgevallen en zijn aldaar de graanprijzen sedert 14 dagen 50 *pCt.* en de broodprijzen 30 *pCt.* gedaald. De opbrengst van den oogst wordt geschat: aan tarwe op 1,300,000 hectoliters, aan rogge op 190,000 en aan gerst op 975,000 hectoliters.

— De *Echo de la Frontière*, een dagblad van Valenciennes, deelt mede dat, naar men wilde weten, de regering voornemens is om maatregelen te nemen, dat de voortbrenging van alcohol uit graan, alleen binnen bepaalde grenzen blijft. Die maatregel kan minder verwondering baren, wanneer men in aanmerking neemt, dat eene distilleerderij in het noorden des rijks order heeft gegeven tot aankoop van 50,000 hectoliters rogge.

Van den 1sten September. Zoo als men denken kan, geeft de bijeenkomst van Keizer *Napoleon* met den Koning van België tot velerlei gesprekken en vermoedens. Men beweert o. a. stijf en sterk dat Koning *Leopold* eene zending heeft, die met de Oostersche kwestie in verband staat. Men hecht aan deze zending des Konings des te meer geloof, daar alles wat hier met de Pruissische diplomatie in verband staat, van vredelievende uitzigten spreekt. Daarentegen voert men bij de Oostenrijksché ambassade eene oorlogzuchtige taal. Wat onze beursspeculanten vooral goeden moed geeft, is het gerucht, dat de regering zoo lang zich zonder eene nieuwe ligting van manschappen en zonder nieuwe leening zal behelpen, tot dat zij met eenige gewigtige gebeurtenis in de Zwarte Zee, kan optreden. Hierop bestaat evenwel vooreerst weinig uitzigt, want wat ook de depêches uit Konstantinopel zeggen mogen, het is nog zeer onzeker, of van de expeditie naar de Krim wel iets komen zal. De admiralen moeten vooral tegen den togt zijn, omdat zij onder hunne manschappen reeds zoo vele zieken hebben.

— De keizer heeft een crediet van 100,000 francs toegestaan, ten einde de toepassing van het stelsel der ondergrondsgreppeling aan te moedigen.

BELGIE.

BRUSSEL, 1 September.

De Koning heeft zich heden naar Ostende begeven, ten einde zich van daar Zaturdag naar Calais in te schepen, waar de Keizer van Frankrijk zich ook zal bevinden. Onze Koning

zal, naar men verzekert, te Calais overnachten en den volgenden dag te Ostende terugkomen.

De hertog *van Montebello*, aide-de-camp van Keizer *Napoleon*, is gisteren morgen alhier aangekomen, belast met eene bijzondere zending bij onzen Koning, bij wien hij dien middag ten gehoore is toegelaten. De hertog is reeds heden weer naar Parijs vertrokken.

— De *Emancipation* zegt dat in de ministeriële bureaux het gerucht in omloop is, dat de reden der aftreding van het ministerie in verband staat met de reis des Konings naar Calais.

De wijze, waarop het Fransche half-officiële dagblad *la Patrie* zich uitlaat over den stap, waartoe de ministers hebben gemeend te moeten overgaan, baart nog al eenig opzien. Volgens dat blad, kan België, zoolang daar de regering bij vertegenwoordiging blijft bestaan, onmogelijk hetzelfde ministerie lang behouden en zal een kabinet, om 't even of het een liberaal, een clericaal, of een zoogenaamd gemengd ministerie is, na betrekkelijk korten tijd te hebben bestuurd, moeten aftreden. „Het Belgische volk (dus laat het Fransche half-officiële orgaan zich uit) munt wel is waar niet uit door verhevenheid van karakter of door overmatige geestkracht, maar een zekere gezonde zin kan aan hetzelve niet worden ontzegd" Die gezonde zin nu is, volgens de schrijvers van *la Patrie*, voor het volk voldoende, ter bebouwing der velden, ter ontginning der mijnen en ter bewerking der mineralen, en in stede van een parlementairen regeringsvorm te verlangen, moest een zoodanig volk zich houden aan de van oudsher bestaan hebbende plaatselijke provinciale en gemeentelijke instellingen.

Eenige clericale dagbladen hebben zich gehaast om deze redenering over te nemen. De liberale organen zijn over 't algemeen zeer verbolgen over de wijze, waarop het Fransche dagblad zich heeft uitgelaten, en rigten aan de clericale dagbladpers het verwijt, dat aan deze laatste niets aangenamer kan zijn dan om beginselen, aangaande den parlementairen regeringsvorm, uit Parijs te doen verkondigen, die zoo volkomen met de hare overeenstemmen, doch waarvoor zij zelve niet ronduit durft uitkomen.

De *Indépendance Belge* deelt den tekst mede van het arrest, waarmede het Belgische hof van cassatie onlangs een regtsgeding, hetwelk in België algemeene belangstelling wekt, definitief heeft beslist. Het behelst het volgende:

„Overwegende dat het door art. 20 der constitutie erkende en gewaarborgde regt van vereeniging aan de onder dien waarborg gevormde vereenigingen geenszins de hoedanigheid van burgerlijk persoon en de hieruit voortvloeijende regten geeft; dat eerst krachtens wettelijke magtiging door die vereenigingen als zoodanig de regten mogen worden uitgeoefend, die aan de hoedanigheid van burgerlijk persoon verbonden zijn;

„Overwegende dat de orde der Jezuïten in België wettelijk opgeheven en nimmer als burgerlijk persoon weder opgerigt is, en er alzoo geenszins als zoodanig schenkingen of makingen kan ontvangen;

„Overwegende dat het bedriegelijke wetsontduiking is, wanneer men door middel van tusschenpersonen goederen schenkt of maakt aan dengene die geene schenkingen of makingen mag ontvangen, en dat deze ontduiking door sterke, bepaalde en onderling overeenstemmende aanwijzingen kan worden bewezen;

„Overwegende dat het aangevallen arrest, door zamenvoeging der onderscheidene ter zake gebleken omstandigheden, waarover het in hoogste ressort had te oordeelen, uitmaakt dat bij testament van den 4den September 1840 het kasteel Grambais inderdaad aan de orde der Jezuïten is gemaakt, en dat de daarmede bedachte personen slechts fictive legatarissen of tusschenpersonen zijn;

„Overwegende dat hetzelfde arrest, insgelijks in hoogste ressort, uitmaakt dat des erflaters bedoeling niet geweest is eene beschikking te maken ten voordeele eener tusschen eenige Jezuïten met een bijzonder en bepaald doel gevormde vereeniging;

„Overwegende dat alzoo het Brusselsche hof van appèl, met de vernietiging der bedoelde testamentaire beschikking, niet gehandeld heeft in strijd met de tot ondersteuning der aanvrage om cassatie aangevoerde bepalingen,

„Verwerpt het hof de voorziening in cassatie."

NEDERLAND.

Eerste Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Donderdag den 31sten Augustus.

In de zitting van heden zijn de beraadslagingen gevoerd over het wets-ontwerp tot vaststelling van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indië. Aan die beraadslaging hebben deel genomen de heeren *van Rijckevorsel*, *Insinger*, *van Dam van Isselt*, *van Beeck Vollenhoven*, *van der Oudermeulen*, *van Swinderen* en *de minister van koloniën*, waarna het wets-ontwerp, in stemming gebragt, met 31 tegen ééne stem, zijnde die van den heer *van Swinderen*, is aangenomen.

'sGRAVENHAGE, 2 September.

Aan een partikulier schrijven uit 's Hage ontleent de *Arnh. Ct.* het volgende: „In verband met de benoeming van den schout-bij-nacht *Bouricius*, die men als zeker kan achten, vernemen wij, dat er eenigen tijd geleden sprake geweest is, dat de heer *Enslie* zijne portefeuille als minister van marine zou nederleggen en de heer *Bouricius* in zijne plaats met dat departement zou worden belast. De heer *Enslie* zou alsdan als kommandant der marine zich naar Nederlandsch Indië begeven ter vervanging van den heer *van der Plaat*.

„Een kabinetschrijven, waarbij Z. M. zijne hooge tevredenheid over het beheer der marine-zaken aan den tegenwoordigen minister te kennen gaf en hem beval zich zelven als vice-admiraal voor te dragen, — waaraan hij gevolg gaf — moet den heer *Enslie* bewogen hebben zich met het departement, aan het hoofd waarvan hij staat, te blijven belasten, hoewel hij huiverig was zijne begrooting voor 1855 aan de Staten Generaal voor te dragen."

— Z. Exc. de minister van oorlog heeft last gegeven, dat aan de Israëlitische militairen, in het kamp, de gelegenheid moet worden verschaft in eene naburige gemeente hunne eeredienst bij te wonen en daartoe van Vrijdags middags tot Zondags morgens verlof kunnen bekomen. Z. Exc. heeft mede bepaald, dat militairen, die tot de Chr. Afgescheidenen behooren, in de nabijheid der legerplaats hunne godsdienst oefeningen kunnen bijwonen.

— Maandag aanstaande, des middags te 2 uur, zal de gewone vergadering der Staten-Generaal, zittingjaar 1853—1854, door den minister van binnenlandsche zaken, in naam des Konings, worden gesloten.

— Den 30sten Aug. hebben vele leden der Eerste Kamer deel genomen aan het diner, door den minister van buitenlandsche zaken, den heer *van Hall*, gegeven.

Ook hebben de leden der synode, ter eere van den minister voor de zaken der Hervormde eeredienst, een prachtig souper gegeven, waarop ook andere voorname personen tegenwoordig waren.

— De synodale commissie zal in de eerste dagen der maand September eene zitting houden, ten einde te beslissen in zake der beroepingen van dr. *Meijboom* te Amsterdam, en dr. *Zaalberg* te 's Hage.

Zoo zal dus hoogstwaarschijnlijk aan de langdurige vacaturen nog vóór den winter een einde kunnen worden gemaakt.

— Naar men verneemt, zullen er bij den hoogen raad in den aanvang van het jaar 1854—1855 een viertal processen behandeld worden tegen de hooge erfgenamen van Z. M. Koning *Willem II*, van bedienden, die vermeenen dat zij door de commissie van vereffening ten aanzien van het hun toekomende zijn benadeeld. (*Arnh. Ct.*)

— Het *Weekblad van het Regt* behelst de statistiek van de bevolking der gevangenissen in Nederland over 1852:

Men ziet uit deze vergelijkende opgave eene sedert vijf jaren trapswijs en sedert 1851 merkbare vermindering in de bevolking der gevangenissen, zoodat het getal daarvan in 1852 764 minder bedroeg dan in 1848.

Uit de bijzonderheden blijkt, dat vooral het getal vreemdelingen in de gevangenissen verminderende is.

Uit een tienjarig overzigt blijkt meer bepaald, dat het getal gevangenen en bij gevolg waarschijnlijk dat der misdaden en wanbedrijven sedert het jaar 1848 aanhoudend is afgenomen. Men schrijft dit toe, eensdeels aan meerdere welvaart, welke zich algemeen heeft geopenbaard, en ook aan de tucht onder de veroordeelde gevangenen en hunne zedelijke verbetering. Het getal gevangenen, bij afwisseling gedurende elk jaar aanwezig geweest, beliep in 1843 ongeveer 19,000, in 1846 bij de 23,000, in het buitengewone jaar 1847 ruim 24½ duizend, in 1848 20½, in 1849 omstreeks 18 en in 1852, 16 duizend.

AMSTERDAM, 2 September.

De heer *Soulé*, gezant der Vereen. Staten van Amerika te Madrid, heeft aan hen die het banket ter eere van de drukpers gaven een' brief geschreven, waarin hij het Spaansche volk verheerlijkt, omdat het de afschuwelijke dwingelandij die de gedachte boeide en de billijkste beschouwingen tegenwerkte, omver heeft geworpen.

Van een' anderen kant heeft de heer *Saunders*, consul-generaal der Vereen. Staten te Londen, een' brief gezonden aan den voorzitter van het Zwitsersch eedgenootschap, waarin hij zegt, dat Zwitserland een' zelfmoord begaan en de algemeene verachting der volken verdienen zou, bijaldien het aan de eischen van Oostenrijk betrekkelijk de uitzetting van uitgewekenen toegave. De heer *Saunders* denkt aan de democraten van Europa in den naam van Amerika eene krachtige zedelijke ondersteuning te kunnen beloven.

„Deze twee documenten zijn als hoogst gewigtig te beschouwen," zegt het Antwerpsche blad *de Schelde*. „Het zijn hier geene bijzondere personen die spreken, maar officiële afgevaardigden en het is onmogelijk aan te nemen, dat de heeren *Soulé* en *Saunders* schier op hetzelfde oogenblik dezelfde taal zouden voeren, bijaldien dit niet eenigzins overeenkwam met de instructiën, die zij van hun gouvernement ontvangen hebben."

„Hoogst opmerkelijk is het," voegt *het Goudsch Kronijkske* er bij, „dat die brieven, waarin oproer gepredikt wordt tegen de Europesche monarchiën, veel overeenkomst hebben met den brief van kapitein *Gibson* aan den Sultan van Djambie.

— Wijlen de heer *Adrianus van der Heyden*, gewoond hebbende te Brussel en aldaar den 10den Aug. j.l. overleden, geboren te 's Hertogenbosch, heeft zijn niet onaanzienlijk vermogen, bij testament, gepasseerd voor den heer *W. P. Hubert*, notaris, op den 11den Mei 1853, aan het departement 's Hertogenbosch der maatschappij tot nut van 't algemeen vermaakt, welk departement, volgens den wil des testateurs, daarover zal moeten beschikken tot opvoeding en opleiding der jeugd te 's Hertogenbosch. — De erflater, die een aantal nichten en neven achterlaat, zegt in zijn testament, dat het aantal zijner verre bloedverwanten zoo groot is, dat indien hij ten hunnen behoeve over zijne nalatenschap had beschikt, ieders aandeel gering zou zijn geweest, en hij daarom eene beschikking heeft genomen, waarbij zijn vermogen op den duur voor zijne geboortestad nuttig zou wezen.

BREDA, 2 September.

Naar wij, uit goede bronnen, kunnen mededeelen, hebben de enkele choleragevallen, die zich in de jongste dagen binnen deze stad hebben voorgedaan, een meer goedaardig karakter aangenomen zoodat men zich vleit dat de ziekte van lieverlede geheel wijken zal. (*Bred. Ct.*)

LEGERPLAATS BIJ ZEIST, 2 September.

Heden zijn de laatste bataljons het kamp binnengetrokken. De gang der troepen, die zoo gisteren als heden défileerend zich naar hunne aangewezene plaatsen begaven, liet niets te wenschen over. Dank zij de doeltreffende maatregel, door het gouvernement genomen, om slechts kleine marschen van gemiddeld 4 uren daags te laten doen, waardoor de opgekomen verlofgangers en miliciens der laatste ligting, aan weinig fatigues gewoon, in den besten toestand de bestemmingsplaats hebben bereikt, is er slechts een enkelen door ziekte achtergebleven.

Het kamp levert een schoon gezigt op en de marketenters hebben zich beijverd om hunne tenten, tot de ontvangst van militairen en burgers, het beste aanzien te geven

De officieren der vereenigde divisie zijn heden den opperbevelhebber voorgesteld, die hen deed kennen, dat het doel der vereeniging was, met de zamengestelde wapenen al datgene te verrigten, wat in den werkdadigen oorlog wordt vereischt. Officieren, onder-offic. en minderen is bij dagorder kennelijk gemaakt, dat zij de hooge eer zullen genieten binnen weinige dagen Z. M. in hun midden te zien, en de bevelhebber vertrouwt, dat men door orde, krijgstucht en ijver voor de dienst, Zijner Majesteits verblijf dankbaar zal waarderen.

ZWOLLE, 28 Augustus.

De weg van Nordhorn over Neuenhaus en Ulsen, in verbinding met die van Hardenberg over Ommen naar Zwolle, zal nu spoedig gereed kunnen zijn, daar de geheele lijn is uitgebakend en tot nabij Itterbeke, van wege Hannover, nagenoeg gelegd is; maar het is te betreuren, dat deze belangrijke verbindingsweg zoo vele jaren noodig heeft om tot stand te komen.

LOCHEM, 28 Augustus.

Heden nacht heeft er bij den logementhouder *Meijerink* alhier een allerverschrikkelijkst ongeluk plaats gehad. Men had namelijk Zaturdag j.l. de onvoorzigtigheid begaan, bij het graven van eenen kelder den daarop rustenden muur te stutten; deze en vervolgens de zolder stortten heden nacht plotseling in. Op het hooren van den val snelde men, vervuld met vrees over het lot der jonge kinderen, naar het tooneel der verwoesting, en helaas! die vrees loste zich in niet te beschrijven wanhoop op. Een kind van 6 jaren werd levenloos onder de puinhoopen weggehaald, een tweede iets ouder (van 10 a 12 jaren) benevens het derde van 14 a 15 jaren, zwaar gekneusd in de borst en in den nek, zoodat men ook op het behoud van het leven dezer beiden niet zeer veel hoop koestert.

ASSEN, 2 September.

De besturen van Avereest, de Wijk, Zuidwolde en Hoogeveen zijn gemagtigd, om met elkander te onderhandelen over den aanleg van een straatweg tusschen die gemeenten.

— De jagt in deze provincie zal den 13den dezer maand geopend worden.

— J.l. Woensdag heeft zekere *W. H.* alhier, een man die genoegzaam blind is, een meisje tusschen de zes en zeven jaren in zijne woning gelokt en haar daar gepoogd geweld aan te doen; op de angstkreten van het kind, zijn de buren toegesneld en hebben het kind ontzet. De schuldige is in verzekerde bewaring genomen en heeft bereids zijne schandelijke daad beleden.

— Men is te Smilde thans druk bezig met het maaijen der boekweit. De verwachting wordt niet teleurgesteld; 't is een uitmuntend verbouw; de eerst gezaaide valt beter uit dan de laatste; deze schijnt door de laatste droogte wat te spoedig rijp te zijn geworden. Eenige schade is nog door den wind veroorzaakt.

— Bij besluit van den 28sten Augustus j.l. heeft Z. M. tot burgemeester der gemeente Nijeveen benoemd mr. *J. Gratama*, alhier.

GRONINGEN, 4 September.

De verjaardag van Z. K. H. den Prins *van Oranje* werd heden alhier op de gebruikelijke wijze herdacht, door het uitsteken der vlaggen van den Martinitoren en eenige andere gebouwen, en door het houden eener luisterrijke parade onder kommando van den luit.-kolonel König.

— Bij Z. M. besluit van den 28sten Augustus, is benoemd tot griffier bij het kantongeregt te *Winschoten*, mr. H. C. A. Thieme A.C.zn., advokaat te Groningen, — en bij besluit van den 30sten tot substituut-officier bij de arrondissements-regtbank aldaar, mr. W. J. Feith, thans substituut-griffier bij die regtbank.

— Bij koninklijk besluit van den 28sten Augustus is benoemd tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Wageningen*, de heer H. Queijsen, thans ontvanger der directe belastingen en accijnsen te *Wildervank*.

— Volgens rapport van den burgemeester der gemeente *Kantens* heeft zich ook aldaar de pokziekte vertoond onder de schapen van L. J. Kleé en J. H. Mellema te Kantens; B. F. Bebingh te Eppenhuizen en bij de wedw. H. Smedema te Zandeweer, welke zieke schapen alle zijn afgezonderd.

— Hebben wij verleden jaar melding gemaakt van de vestiging van een nieuwen tak van industrie, eene ijzergieterij, hier ter stede, thans kunnen wij met genoegen berigten, dat binnen kort aan het Zuiderdiep alhier in werking zal worden gebragt eene stoomfabrijk, waarin stoommachines van allerlei soort tot 80 paardenkracht en stoombooten tot 200 voet lang zullen kunnen worden vervaardigd. Men is de oprigting dezer fabrijk, die wederom getuigt van een meerder leven in het hier langen tijd stationaire fabrijkwezen, verschuldigd aan de vereenigde pogingen van een paar heeren uit Holland en een ingezeten dezer stad. Van harte wenschen wij, dat de gunstige verwachting, die deze industriëlen van hunne fabrijk koesteren, niet moge worden te leur gesteld.

— In de afgeloopene week werd bij het opgraven der aarde buiten de Oosterpoort voor het leggen der pijpen voor de gasfabrijk, gevonden een zilveren muntstuk of medaille, ter grootte van eene oude dukaat en ter zwaarte van vier of vijf guldens. De medaille draagt het jaarmerk van 1595; op de eene zijde staan twaalf onderscheidene wapens, waarvan elf in een kring en het andere in het midden, op de keerzijde een portret, hebbende onder anderen in de regterhand eene lans. Het geheele stuk is van een sierlijken kabelrand omgeven en voorzien van een haakje, waarin een zilveren ring is bevestigd. Wij kunnen het opschrift heden niet mededeelen, daar de eigenaar, de logementhouder en aannemer A. Heitbrink, de medaille voor een paar dagen ter verzending heeft afgestaan.

— Zaturdag avond omstreeks 6 uur had het negenjarig zoontje van den passementwerker A. Wald het ongeluk van den muur in het Zuiderdiep te vallen; dadelijk schoot de moedige Pieter Meijer toe, en gelukte het dezen!, na veel moeite, het kind levend aan zijne ouders terug te geven.

— Men meldt ons uit *Wehe*, dat de op den 1sten dezer aldaar geopende tentoonstelling, van wege de *maatschappij van land- en tuinbouw de Marne*, van dien aard is, dat zij die van de vorige jaren verre overtreft, zoowel wat de hoeveelheid als de hoedanigheid en soort der voorwerpen betreft. En naardien deze tentoonstelling slechts twee dagen geopend is, worden allen, die in dusdanige vakken van industrie belang stellen, uitgenoodigd, deze gelegenheid niet voorbij te laten gaan, daar men geenszins twijfelt, of een ieder zal welvoldaan die tentoonstelling verlaten.

— Den 1sten September had te *Winschoten* eene plegtige feestviering plaats, waarvan de gedachtenis nog lang bij velen bewaard zal blijven. De Israëlietische gemeente te dier stede had sedert langen tijd behoefte aan eene nieuwe synagoge, en mogt thans dit gebouw voltooid zien. In een' eenvoudigen maar deftigen stijl opgetrokken, beantwoordt het geheel aan zijn doel. Op genoemden dag werd deze synagoge ingewijd tot de H. dienst, en was daartoe in- en uitwendig met draperiën en guirlandes eenvoudig maar met smaak versierd. Te 11 uur begon de plegtigheid, na eene korte aanspraak van een der ceremoniemeesters, met eene feest-ouverture van Kalliwoda, door het orkest naar eisch uitgevoerd. Hierna werd een lofzang aangeheven door een zangkoor, bestuurd door den heer A. D. van der Veen, voorzanger bij de Israëlietische gemeente te Hoorn, door wien de muzijk voor dit als ook voor de volgende gezangen, bij deze gelegenheid was gecomponeerd, en welke compositiën den vervaardiger tot eere zijn. Nu verwijderden zich de dragers der H. Wetsrollen, gedurende wier afwezigheid door het koor Ps. 24 werd gezongen. Deze rollen, prachtig versierd, ten getale van zes, waarvan vijf het eigendom der gemeente, binnengedragen wordende, voorafgegaan door kleine meisjes sierlijk in het wit gekleed, die voor dezelve bloemen strooiden, werden ontvangen door den voorzanger met Ps 118 vs. 19, beantwoord door een koor van kinderen met vs. 20, waarna door het zangkoor, terwijl de dragers zich op de *Bima* plaatsten, Ps. 95 werd aangeheven. Na het zingen van een' toepasselijken beurtzang tusschen den voorzanger en het koor, hadden de zeven omgangen met de H. Wetsrollen om de *Bima* plaats, terwijl bij iederen omgang een toepasselijke Psalm door het koor werd gezongen.

De omgangen volbragt en de H. Wetsrollen onder het aanheffen van een danklied in de H. Arke geplaatst zijnde, beklom de heer H. J. Snoek, hoofdonderwijzer en prediker bij de Israëlietische gemeente te Winschoten, den kansel, en hield de inwijdingsrede, waarna door den heer van der Veen het inwijdingsgebed werd uitgesproken. Nu werden er nog twee toepasselijke redevoeringen gehouden door de heeren I. L. Voorzanger en M. M. Cohen, predikers bij de Israëlietische gemeenten te Veendam en Pekela, afgewisseld door een solo, gezongen door den heer I. van Meekeren, en gevolgd door Ps. 29, uitgevoerd door het zangkoor. De feestviering werd ten einde gebragt met een algemeen slotgebed, uitgesproken door den heer van der Veen, en een' lofzang, Ps. 150, door het koor aangeheven, waarna alles met een' slotzang van de geheele gemeente werd besloten. De plegtigheid werd in alles met waardigheid en in den geest der godsdienstige feestviering volbragt; vooral waren het inwijdingsgebed, de solozang van den heer van Meekeren en de slotzang van het koor (Ps. 150) met instemming van het volle orchest indrukwekkend. Onderscheidene autoriteiten en genoodigden van andere gezindheden, alsmede eene groote schare van geloofsgenooten, ook van elders zamengekomen, woonden de plegtigheid bij, welke te half vier was geëindigd.

— In de op den 31sten Augustus laatstleden te *Leeuwarden* gehouden vergadering van den gemeenteraad is overeenkomstig een daartoe door de heeren mr. *Jan van der Veen*, mr. *C. Wiersma* en *P. T. Plantenga*, uitgebragt voorstel, na gehoudene beraadslaging, eenstemmig besloten, zich bij een gemotiveerd adres tot den Koning te wenden met verzoek, dat het Zijne Majesteit moge behagen, om zoodra immer mogelijk, aan de heeren baron *van Heemstra*, *c. s.*, te willen verleenen de door hen verzochte concessie tot het aanleggen en in exploitatie brengen van eenen ijzeren spoorweg van Harlingen op Rheine in Pruissen, om van daar in verband te worden gebragt met de spoorwegen van Pruissen en Hannover, en met een' zijtak van Leeuwarden op Groningen; en is daartoe, het door gezegde commissie aangeboden en nader geamendeerd adres vastgesteld, met bepaling, dat aan dit besluit voor de resumtie uitvoering zal worden gegeven.

— Door den raad der stad *Zwolle* is besloten tot den bouw van eene kazerne voor 600 manschappen, waartoe de Bagijne-weide voorloopig is aangewezen.

Ook heeft de Raad nog besloten tot de verbetering van het Zwarte Water, welk werk de gemeente *Zwolle* geheel zal moeten uitvoeren, ten einde in de behoeften van handel en scheepvaart te voorzien.

Een beroemd Fransch landbouwkundige, graaf *de Gaspari*, zegt, dat de landbouwers het aardappelloof moeten *verbranden*, in plaats van het onder den grond te spitten of met mest te vermengen. Juist op het loof houden zich de ontelbare diertjes op, die de ziekte aanbrengen.

HARDDRAVERIJEN.

6 Sept. Te *Rauwerd.* Prijs: een fraaije pendule.

7 —— Te *Hellum.* Prijs: twee fraaije zilveren suikerstrooijers; premie: een half dozijn zilveren tafelmessen.

9 —— Te *Leeuwarden.* Voormiddag, prijs: een paar extra fraaije hoofdstellen. Namiddag, prijs: een extra fraaije zilveren theepot met dito melkkan.

11 —— Te *Pingjum.* Prijs: een fraaije zilveren tabakspot of veertig gulden, ter keuze van den winnaar.

11 —— Te *Marssum* Prijs: eene fraaije pendule.

12 —— *Aldaar.* Prijs: een bewerkt stuk zilver.

14 —— Te *Sloten.* Prijs: een prijs in geld ter somma van zeventig gulden.

15 —— *Aldaar.* Prijs: een fraai chaisgereide met hoofdstel, toom en leidsel, met Berlijnsch zilver gemonteerd.

16 — Te *Holwerd.* Prijs: een zeer fraaije zilveren tabakspot en komfoor.

Kerknieuws.

Ten gevolge van het bedanken van ds. *J. C. Verhoeff*, te Sluis, is thans tot predikant bij de Hervormde gemeente te Delfshaven beroepen ds. *N. Osti*, predikant te Putten. Op het drietal stonden, behalve den beroepene, d.d. *J. G. van Rijn*, te Elst bij Amerongen, en *J. Dorst*, te Hellevoetsluis.

– Uit het vroeger opgegeven tweetal, is tot predikant bij de Hervormde gemeente te Nieuwe Tonge gekozen ds. *C. J. Krafft*, thans te Veenendaal.

– De heer *J. D. Siegmund Jr.*, predikant te Harlingen, heeft het beroep bij de Evang. Luth. gem. te Schiedam aangenomen.

– Ds. *van Griethuysen*, pred. te Gaast en Ferwoude, heeft het beroep naar Hylaard aangenomen.

– Bij de Chr. afgesch. gemeente te Joure is beroepen ds. *R. Duiker*, pred. te Oudega; – ds. *Eising*, te Veldhuizen, heeft voor het beroep naar Aalden (Drenthe) bedankt, en ds. *Entingh* heeft het beroep naar Niezijl aangenomen.

Correspondentie.

Bij ons zijn klagten ingekomen van eenige ouders van kinderen van de Noorder Stads-bewaarschool, welke het niet kunnen verzwijgen, dat hunne lievelingen bij het heugelijke feest van den 28sten Aug. schijnen vergeten te zijn. Veertien dagen vóór de feestviering hadden de kleinen reeds van eene versnapering op dien dag gedroomd, en het liep op niets uit. Het kinderhart is met zoo weinig tevreden!

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. van BOLHUIS HOITSEMA.